

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

I^E JAARGANG

WOENSDAG 13 SEPTEMBER 1916

No. 37

INHOUD

	Blz.
DE KOSTEN DER DISTRIBUTIEWET	569
Economische verhoudingen in Roemenië	571
Index-cijfers	571
Cijfers over den invloed van den oorlog op de Neder- landsche fabrieksnijsverheid	572
Het bruinkoolbedrijf in Duitschland	573
Scheepsbouw in China	574
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	574
MAANDCIJFERS:	
Spaarbankcijfers	574
Engelsche handelstatistiek	574
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	575—583
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 10685.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richtte men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

12 SEPTEMBER 1916.

De geldkoersen zijn in de afgelopen week wederom gedaald en nu op een peil gekomen waarop ze slechts hoogst zelden worden gezien. Het particulier-disconto liep van 1½ à 1¼ pCt. terug tot ¾ pCt., tot welken laatsten koers enkele posten prima papier werden geplaatst. De prolongatierente noteerde 1½-1¼-1½ pCt.

Er is dan ook bijna geen vraag naar geld te bespeuren. Een verdere daling is echter nu wel niet goed meer mogelijk; een koers van ¾ pCt. is toch zeker niet meer als rendabel te beschouwen.

In het algemeen geeft men er dan ook de voorkeur aan de beschikbare gelden renteloos bij de Nederlandsche Bank te laten; de saldi in Rekening-Courant zijn dientengevolge ook deze week wederom belangrijk hooger en bereikten het recordcijfer van ruim 144 miljoen gulden.

De voorraad gemunt goud bij de Nederlandsche Bank verminderde weder met één miljoen gulden, hoogstwaarschijnlijk voor Indië.

De toename van het hoofd Binnenlandsche Wissels kwam ook deze week geheel voor rekening van de Regeering.

* * *

Ingediend is een wetsontwerp tot afsluiting en gedeeltelijke droogmaking der Zuiderzee. De thans voor-

gestelde inpoldering is beperkt tot twee van de daarvoor aangewezen gedeelten, tezamen groot 53.220 H.A. Het ligt in de bedoeling, de droogmaking der overige gedeelten later ter hand te nemen, waardoor een totaal oppervlak van 211.830 H.A. land zal worden gewonnen.

*Maximale
prijzen*

DE KOSTEN DER DISTRIBUTIEWET.

Een medewerker schrijft:

Zowel in de Eerste als in de Tweede Kamer is er op gewezen, dat de regeling in de Distributiewet, die het nadeelig verschil tusschen in- en verkoopprijs van de ingevolge genoemde wet beschikbaar gestelde goederen voor $\frac{9}{10}$ door het Rijk en voor $\frac{1}{10}$ door de gemeenten doet dragen, geen waarborg biedt tegen het verkwisten van rijks gelden door de gemeenten. In theorie is het n.l. mogelijk, dat enkele gemeentebesturen de goederen ver beneden maximumprijzen beschikbaar stellen, wat ruineus is voor het Rijk, doch weinig bezwarend voor de gemeenten, daar deze nimmer meer dan 10 pCt. bijpassen. Aanbevolen werd dan ook een regeling, waarbij wel is waar het geheele nadeelig verschil ten laste van het Rijk werd gebracht, doch tevens vaste verkoopprijzen werden gesteld en wel zoodanig, dat van de gemeente de uiterste zuinigheid werd vereischt om tegen dezen prijs te kunnen distribueeren.

Naar het zich laat aanzien, zullen van de theoretische vrijheid om beneden maximumprijzen te verkopen, wel bitter weinig gemeenten gebruik maken; immers reeds de verkoop tegen maximumprijzen legt op haar zoodanige lasten, dat vrijwel overal de dagelijksche besturen niet zullen weten, op welke wijze zij de begroting sluitend zullen maken, zelfs indien de beschikbaarstelling beperkt blijft tot de meest noodzakelijke levensbehoeften. Als zoodanig komen dan in aanmerking brood, vleesch, aardappelen, melk, rijst en zeep.

Omtrent de kosten der broodvoorziening heeft men reeds betrouwbare gegevens, daar de verstrekking van bruin brood tegen lagere prijs al geruimen tijd heeft plaats gevonden. De minister raamt de jaarlijksche kosten daarvan op 19,5 miljoen gulden, waarvan voortaan ca. 2 miljoen ten laste der gemeenten komen. Hooger uitgaven nog veroorzaakt de voorziening met vleesch. Tot dusver is het mogelijk geweest de Nederlandsche bevolking aan goedkoop varkensvleesch te helpen, door de kosten er van op den export te verhalen. De laatste maanden moest de exporteur bij een export van 100 K.G. zelfs niet minder dan 150 K.G. voor binnenlandsch verbruik beschikbaar stellen tegen f 0,80 per K.G., wat, bij een kostprijs op de markt van ca. f 1,20 per K.G., voor hem een winstderving beteekende van f 60 voor elke 100 K.G. export. Deze uitvoer, die nu zoo goed als stilstaat, zal hoogstwaarschijnlijk in de toekomst geheel ophouden, omdat de totale vleeschproductie voor het binnenland alleen noodig zijn zal. De hooge voederkosten toch en vooral de schaarschte aan krachtvoeder, gepaard aan de onzekerheid, hoe het met den verderen aanvoer

hiervan gaan zal, zijn aanleiding geworden, dat de varkensfokkers en -mesters hun bedrijf zoozeer hebben ingekrompen, dat er ternauwernood voldoende voor eigen gebruik wordt aangefokt en gemest. Aan eene daling van den binnenlandschen marktprijs is niet te denken, omdat zelfs bij de tegenwoordige hooge prijzen aanfok en mesterij weinig loonend zijn; vermindering der rentabiliteit van het bedrijf zou derhalve tot nog groter inkrimping leiden. De Regeering zal dan ook tegen *f* 1,20 per K.G. moeten blijven inkoop en daar aan een verhooging van den verkoopprijs van *f* 0,80 wel niet te denken is, zal bijgevolg door Rijk en gemeenten beide op elke gedistribueerde kilogram varkensvleesch *f* 0,40 moeten worden bijgepast. Hoewel nog lang niet alle gemeenten gebruik maken van de gelegenheid om goedkoop vleesch te ontvangen, is den laatsten tijd door de Varkensvleeschvereeniging wekelijks niet minder dan ca. 1.500.000 K.G. beschikbaar gesteld. Per jaar belooft derhalve, naar den tegenwoordigen omzet gerekend, het verbruik van het goedkope varkensvleesch 75 à 80 miljoen K.G., zoodat de beschikbaarstelling volgens de distributiewet aan Rijk en gemeente samen eene jaarlijksche uitgave van 30 à 32 miljoen gulden zal opleggen.

Zeer belangrijk zullen ook de kosten der melkvoorziening zijn, welke in no. 35 van dit weekblad (blz. 528/40) uitvoerig is besproken. Zoodat te dier plaatse uiteengezet zal op een toeslag lager dan 3 ct. per liter zoo goed als nergens mogen worden gerekend. De kosten van den toeslag tijdens den komenden winter schommelen derhalve tusschen *f* 60.000 en *f* 80.000 daags, wat over een half jaar *f* 10.800.000 à *f* 14.400.000 belooft. Doordien een deel der productiekosten pas in den zomer betaald wordt, zal ook in de zomerperiode een toeslag noodig zijn. Bij behoud van den tegenwoordigen verkoopprijs zal met een toeslag van 1 à 1½ ct. per liter kunnen volstaan worden; de melkvoorziening tijdens den zomer vereischt dan een bedrag van *f* 3.600.000 à *f* 5.400.000. Per jaar beloopt de kosten bijgevolg *f* 14.400.000 à *f* 19.800.000. Als gemiddelde neme men een som van minstens *f* 16.000.000.

Indien men als eisch stelt, dat ook het derde der belangrijkste levensmiddelen, de aardappelen, tegen vrij normale prijzen verkrijgbaar zullen zijn, kan ook hier beschikbaarstelling ingevolge de distributiewet niet uitblijven en moet er op bijpassen van minstens *f* 1 per H.L. gerekend worden. Het verbruik van aardappelen per hoofd en per dag op ca. ½ K.G. stellend (2½ H.L. per jaar), komt men op een jaarlijksch verbruik van ruim 16 miljoen H.L. Op het platteland verbouwt een groot gedeelte van den arbeidenden stand zijn eigen aardappelen, zoodat voor niet meer dan 10 à 12 miljoen H.L. toeslag gegeven behoeft te worden, wat met dat al toch een 10 à 12 miljoen gulden vereischt.

Voorts zal de Regeering ook wel een uitnemend voedingsmiddel als rijst wenschen te distribueeren. Het normale verbruik daarvan belooft volgens de Nederlandsche statistiek een 125.000 ton per jaar. In gewone tijden wordt echter een groot gedeelte der goedkoopste soorten als voedsel voor vee (o.a. pluimvee) gebezigd. In de voornoemde hoeveelheid zijn ook begrepen de Java-rijst, die door het gegoede publiek wordt gebruikt en uiteraard niet voor distributie in aanmerking komt. Bij de distributie kan de Regeering zich bijgevolg beperken tot de Rangoon- en Bassein-rijst, waarvan een 60.000 à 70.000 ton noodig zullen zijn.

Als een betrouwbare basis voor de inkooprijzen kunnen de tegenwoordige maximumrijzen gelden, en op grond daarvan valt dan vast te stellen, dat de inkooprijzen omstreeks *f* 28 per 100 K.G. zal bedragen. Toen tijdens de periode der aardappelschaarschte door de Regeering rijst werd gedistribueerd, was deze voor het publiek tegen 10 ct. per pond verkrijgbaar, waaraan een groothandelprijs van *f* 16 à *f* 17 per 100 K.G.

beantwoordt. Vertrouwd mag worden, dat de minister den kleinhandelprijs van 10 ct. zal willen handhaven, wat zeggen wil, dat door Rijk en gemeente op elke 100 K.G. rijst *f* 11 à *f* 12 zal moeten worden bijgepast. De rijstdistributie zal dan een 7 à 8 miljoen vereischen.

Dat de Regeering brandstoffen zal distribueeren, gelooven we niet. De bezwaren daartegen zijn te vele. Het publiek stelt de meest verschillende eischen. Het Noorden gebruikt voor haardbrand nog veelal turf; de steden vragen vooral cokes en anthraciet; het platteland is de groote kolenverbruiker. De aanvoeren uit het buitenland zijn minder dan normaal en kunnen bovendien niet tot het normale peil worden opgevoerd. Een distributie tegen normalen prijs zou wellicht het verbruik zoodanig doen stijgen, dat voor een tekort aan brandstof gevreesd zou moeten worden. Ook zal de distributie alleen aan hen ten goede komen, die tot dusver geen wintervoorraad hebben opgedaan. Op grond dezer motieven nemen we dan ook aan, dat bij de brandstoffen alles op zijn gewone beloop zal worden gelaten.

Wel zal distributie, naar wij meenen, geschieden voor de zachte zeep. Het verbruik daarvan schatten we op een 30.000 ton per jaar (ca. 1 pond per week en per gezin). De kleinhandelprijs bedraagt thans 40 ct. per K.G. of ruim het dubbele van voor den oorlog. Een verkoop tegen vrij normalen prijs wordt bijgevolg pas mogelijk, indien Rijk en Gemeente ca. *f* 15 per 100 K.G. bijpassen. De distributiekosten voor zachte zeep komen dan op ca. *f* 4.500.000 te staan. Op dit bedrag valt stellig te rekenen, indien ook distributie van zeepoeder plaats grijpt.

Verschillende andere artikelen werden tot dusver nog beschikbaar gesteld tegen redelijke prijzen, dank zij het feit, dat export mogelijk was met zoodanige winst, dat verkoop in het binnenland beneden productieprijs kon geschieden. Dit geldt o.m. voor peulvruchten, vat- en stapelgroenten, boter en kaas, eieren, suiker, normaal-margarine en zeevisch. Het is waarschijnlijk, dat met de distributie dezer goederen, waarbij geen bijslag van Rijk of gemeente noodig is, kan worden voortgegaan, met uitzondering echter van boter. In verband met de te verwachten melkschaarschte zal n.l. de boterproductie dezen winter zeer gering zijn en hoogstens voor eigen gebruik voldoende, indien distributie tegen de thans geldende prijzen geschiedt. De zeer verhoogde productiekosten zouden een aanzienlijken bijslag vergen, tot het geven waarvan de Regeering wel niet bereid zal worden bevonden, daar boter toch eigenlijk een luxe-product is. Het publiek zal er bijgevolg op hebben te rekenen, dat boter den komenden winter ongekend duur zal zijn. Een kleinhandelprijs van *f* 2,25 achten we dan ook geenszins buitengesloten.

Er is trouwens een ander vet, waarvoor distributie veel meer wenschelijk is: rundvet. De mogelijkheid van de distributie hangt evenwel voornamelijk af van de aanvoeren. Omtrent de vraag, of deze voldoende zullen zijn, is thans nog niets te zeggen, en in verband daarmee laten we dit artikel dan ook buiten beschouwing, zoodat we óók doen met een huishoudelijk artikel als sajete, waarvan we het verbruik niet met eenige zekerheid vermogen te ramen en soda, waarvan de aanvoer nog niet verzekerd is. Deze artikelen belasten trouwens het budget zeer weinig in vergelijking met de eerst vermelde goederen, die met inbegrip der aardappelen van Rijk en Gemeente samen in totaal per jaar 85 à 90 miljoen gulden vergen: een bedrag zóó hoog, dat bij de behandeling der distributiewet niemand daarop gerekend zal hebben en hetwelk ook de gemeenten voor zoo hooge uitgaven plaatst, dat wel geen enkel gemeentebestuur zoo onvoorzichtig zijn zal, de verplichte kosten nog te vergrooten door beneden maximumprijs verkrijgbaar te stellen. De kans is niet buitengesloten, dat zelfs, indien alle gemeenten tegen maximumprijs verkoopen,

de distributiewet volle honderd millioen per jaar zal eischen. Onze twee grootste steden verslinden tezamen $\frac{1}{5}$ à $\frac{1}{6}$ van de totale uitgaven; m. a. w. uit de gemeentekas van beide steden wordt per jaar anderhalf à twee millioen gulden geput als verplichte bijdrage tot de kosten voor de distributie der noodzakelijkste levensbehoeften. Hoe de belastingbetalers dit extrasommetje zullen opbrengen, zal vermoedelijk ook voor henzelf een raadsel zijn.

Nadat het voorgaande geschreven was publiceerde de minister, welke artikelen ingevolge art. 1 der Distributiewet zijn aangewezen. Zij stemmen geheel overeen met de door ons genoemde, behoudens turf, gort en haverhout, op distributie waaryan wij niet hadden gerekend.

————— *Büchmann* —————

ECONOMISCHE VERHOUDINGEN IN ROEMENIE.

De deelneming van Roemenië aan den oorlog heeft ongetwijfeld de aandacht op dit land gevestigd en het is daarom niet ondienstig, de economische verhoudingen er van hier te bespreken.

De groote vlakten, die een uitstekende bodemgesteldheid bezitten, stempelen Roemenië tot een agrarischen staat. Ongeveer de helft van het grondoppervlak wordt voor landbouwdoeleinden gebruikt en twee derden der bevolking vindt dan ook hierin haar bestaan. Aangezien de grond over 't algemeen zoo goed is, dat over bemesten in 't geheel niet wordt gedacht en de veldarbeid tot een minimum beperkt blijft, levert de landbouw groote winsten op, die over het land groote welvaart zouden kunnen brengen, ware het niet dat door de bestaande verhoudingen alleen het groot-grondbezit van de voordeelen van den bodem profiteert. Van Staatswege is reeds op verschillende wijzen getracht in dezen toestand wijziging te brengen, tot dusver slechts met gering resultaat. Bij de secularisatie der kerkelijke goederen in 1864 werden de boeren in het bezit van een stuk grond gesteld, waardoor men hoopte, hen van de groot-grondbezitters onafhankelijk te maken. Dit resultaat werd echter niet bereikt. De grond, welke de boeren verkregen, was landbouwgrond, zoodat voor de veeteelt de boeren weer bij de groote heeren terecht moesten komen, terwijl bovendien door versnippering der gronden bij erving, de boeren op den duur toch weer genoodzaakt werden, werk te zoeken bij de „bojaren”, die hen door het betalen van minimum-loonen (veelal in natura) voor maximale prestaties geheel van zich afhankelijk hielden, tengevolge waarvan het de bevolking onmogelijk was, zich betere levensomstandigheden te scheppen. Wel werden na de boerenonlusten van 1907 nieuwe, scherpere bepalingen tegen deze misstanden gemaakt, maar de doorvoering daarvan ten gunste van een lang onderdrukte, weinig ontwikkelde boerenbevolking gaat met groote bezwaren gepaard.

Een ander heeft dus tengevolge gehad, dat de winsten uit het landbouwbedrijf slechts aan een beperkten kring ten goede zijn gekomen, die de nieuw gevormde kapitalen weer in hetzelfde goed rendende bedrijf belegde door het invoeren van landbouwmachines. Doordat dus bij de Roemeensche kapitalisten de belegging hunner bezittingen in den landbouw zoo duidelijk was aangewezen, heeft belangstelling voor het oprichten eener industrie bij hen nooit bestaan; aangezien verder een middenstand vrijwel ontbreekt, is het aan de buitenlanders overgelaten, een begin te maken met de industriele ontwikkeling van het land. Daarnaast heeft de Staat zich moeite gegeven, het totstandkomen eener industrie te bevorderen; o.a. door het verlenen van voordeelen aan nieuwe fabrieken inzake belastingen, vrachten op Staatsspoorwegen, ontheffing van invoerrechten e.d., alsook door het scheppen van een sterk protectionistisch tarief. Vooral een tarievenoorlog met Duitsland en Oostenrijk-Hongarije, ontstaan in 1887 door

het sluiten van de grenzen dier landen voor vreemde landbouwproducten, was aan deze wetgeving bevoor-derlijk.

Van de industrieën, door buitenlanders gesticht, moet in de eerste plaats de petroleumindustrie worden genoemd, die in den beginne vooral door Duitsch, weldra ook door Nederlandsch, Amerikaansch en ander buitenlandsch kapitaal werd opgericht. Zij heeft zich zeer ontwikkeld, maar daar zij (gemiddeld genomen) geen overdreven winsten maakte, heeft zij de belangstelling van het Roemeensche kapitaal slechts in zeer geringe mate vermogen op te wekken. Dat de exploitatie der olievelden niet altijd even voordelig is, vindt zijn oorzaken eensdeels in de geologische geardeheid der formaties, waarin zeer rijke aanboringen zooals die in Amerika, Rusland en Indië voorkomen, hier tot de hooge uitzonderingen behooren, anderdeels in de mijnwetgeving, die het verlenen der concessies in handen stelt van de bezitters van den bovengrond, dus veelal de kleine boeren, waardoor vaak naburige stukjes grond aan verschillende maatschappijen behooren en een vinnige concurrentie tusschen deze een voordeelige exploitatie uitsluit.

De voor de petroleumindustrie noodige werktuigen en materialen werden in het land zelf niet vervaardigd en het ligt voor de hand, dat de buitenlandsche maatschappijen die dus van buiten betrokken, bij voorkeur uit de landen, waar zij zelve haar hoofdzetel hadden, terwijl zij er geen belang in zagen, de vervaardiging harer benodigdheden in Roemenië zelf aan te moedigen.

Waar dus de aangewezen groote afneemster voor een inheemsche metaalindustrie geen belangstelling toonde en bovendien de grondstoffen daarvoor — steenkool en ertsen — in het land ontbreken, is, niet tegenstaande de aanmoediging van Staatswege, het vestigen eener machinale nijverheid nog vrijwel uitgebleven. Alleen fabrieken ter vervaardiging van meel, suiker, zout e.d., waarvoor de grondstoffen aanwezig zijn, zijn in beperkte mate tot stand gekomen en dan nog in hoofdzaak door de bovengenoemde gunstige bepalingen. Daar zij zich meestal gekartelleerd hebben, zijn de prijzen hunner producten hoog, en in 't algemeen heeft men dan ook kunnen waarnemen, dat sinds het zeer protectionistische douanetarief de levensstandaard sterk omhooggegaan is. Dat de arme landelijke bevolking hiervan de dupe is, en de bescherming der industrie haar weer doet verliezen, wat de agrarische wetgeving voor haar trachtte te verbeteren, is duidelijk.

Door den oorlog is nu voor Roemenië de uitvoer practisch stopgezet. Immers 90 pCt. daarvan nemen de landbouwproducten in en ongeveer 7 pCt. de petroleumproducten. Nu alleen de grens van Rusland nog voor uitvoer openstaat, waar men aan deze producten geen behoefte heeft, is dus deze bron van inkomsten ongeveer opgedroogd. En daar de zoo noodige invoer van grondstoffen en materieel voor de industrie over de Westgrenzen evenzoo stilstaat, moet hier alleen het eveneens hoofdzakelijk agrarische Rusland importeerden of doorvoeren, daar op een eigen industrie — zoals boven werd uiteengezet — niet valt te rekenen. Met belangstelling mag daarom worden waargenomen, hoe men zich in Roemenië uit dit economisch dilemma zal trachten te redden.

I. H.

INDEX-CIJFERS.

De daling van het totaalcijfer van The Economist, waarvan twee maanden achtereen werd melding gemaakt, is thans niet slechts tot staan gekomen, maar het cijfer is dusdanig verhoogd, dat het een nieuw record heeft bereikt. Behalve de delfstoffengroep vertoonen alle rubrieken verhoogingen, die van granen en vleesch en van diversen zijn aanzienlijk, die van andere voedings- en genotmiddelen is gering, maar de grootste stijging levert de weefstoffengroep op,

waarvan het totaalcijfer met niet minder dan 85 punten is vermeerderd, bijna uitsluitend tengevolge van de rijzing der katoenprijzen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Grandstoffen textiel-industrie.	Delfstoffen.	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350 1/2	626 1/2	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565 1/2	345	616	471 1/2	551	2549	115,9
Einde Juli „	579	352	616 1/2	464 1/2	553	2565	116,6
„ Aug. „	641	369	626	474	588	2698	122,6
„ Sept. „	646	405	611 1/2	472 1/2	645	2780	126,4
„ Oct. „	656 1/2	400 1/2	560	458	657	2732	124,2
„ Nov. „	683	407 1/2	512	473	684 1/2	2760	125,5
„ Dec. „	714	414 1/2	509	476	686 1/2	2800	127,3
„ Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
„ Febr. „	845	411	552 1/2	561 1/2	761	3131	142,3
„ Mrt. „	840	427	597	644	797	3305	150,2
„ April „	847	439 1/2	594 1/2	630	816	3327	151,2
„ Mei „	893	437	583	600	814	3327	151,2
„ Juni „	818	428	601	624	779	3250	147,7
„ Juli „	838 1/2	440 1/2	603	625	774	3281	149,1
„ Aug. „	841	438 1/2	628	610 1/2	778	3296	149,8
„ Sept. „	809 1/2	470 1/2	667	619 1/2	769 1/2	3336	151,6
„ Oct. „	834	443 1/2	681	631 1/2	781	3371	153,2
„ Nov. „	871 1/2	444	691	667 1/2	826	3500	159,1
„ Dec. „	897	446	731	711 1/2	848 1/2	3634	165,1
„ Jan. 1916	946 1/2	465	782 1/2	761 1/2	884 1/2	3840	174,5
„ Febr. „	983	520 1/2	805 1/2	801 1/2	897 1/2	4008	182,2
„ Mrt. „	949 1/2	503	796 1/2	851	913	4013	182,4
„ April „	970 1/2	511	794 1/2	895	1019	4190	190,5
„ Mei „	1024	529	805	942	1019	4319	199,0
„ Juni „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
„ Juli „	961	525	797	881	1040	4204	191,1
„ Aug. „	999 1/2	531 1/2	882	873	1086	4372	198,7

De belangrijke stijging van het cijfer der eerste groep wordt geheel door de rijzing der graanprijzen veroorzaakt: de vleeschprijzen, speciaal voor rund- en schapenvleesch, zijn lager dan een maand geleden. Omtrent de stijging der graannoteringen is in onze wekelijksche overzichten der graanmarkten reeds een en ander medegedeeld; wij kunnen hier volstaan met te vermelden, dat volgens de hier besproken indexcijfers de prijzen van overzeesche tarwe 24 punten zijn gestegen, die van Britsche tarwe 10 en die van gerst 2 1/2, terwijl het cijfer voor haver met 5 1/2 is verminderd. Ook rijst noteert belangrijk hoger dan een maand geleden.

De tweede groep vertoont geen wijzigingen, die vermelding verdienen.

Zooals reeds vermeld, is de rijzing der katoenprijzen de allerbelangrijkste wijziging, welke de cijfers deze maand te zien geven: de notering te Liverpool steeg van 8,54 d. op 11 Augustus tot 9,84 d. op 28 Augustus, een stijging dus van ruim 15 pCt. Ook hieromtrent bevatten onze wekelijksche overzichten geregeld mededeelingen. Zijde en jute hebben beide nog iets bijgedragen tot de verhooging van het groeps cijfer, de wolprijzen ondergingen geen verandering.

Daling der kolenprijzen heeft het cijfer voor de delfstoffengroep een vermindering doen ondergaan, welke nog grooter zou zijn geweest, als niet de behoefte aan en het geringe aanbod van lood de notering van dit metaal hadden doen stijgen. De overige metalen zijn vrijwel onveranderd.

In de laatste groep zijn het vooral hout en petroleum, die de vermeerdering van het cijfer hebben veroorzaakt. Ook de rubberprijzen toonen een lichten vooruitgang, daarentegen zijn oliezaden en vetten lager.

Het totaalcijfer van de firma R. G. Dun & Co. op 1 Augustus bedraagt 143.930, tegen 145.142 op 1 Juli. Herleid tot percentages van den stand op 1 Juli 1914 en vergelijkbaar gemaakt door vermeerdering der Amerikaansche cijfers met de afwijking van de ster-

lingnotering te New York (zie no. 28 van dit weekblad, blz. 422/23) worden de volgende cijfers voor het loopende jaar verkregen.

	Engeland (The Economist)	Amerika (R. G. Dun & Co.)
1916		
Eind Januari	150	121
„ Februari	157	121
„ Maart	157	125
„ April	164	125
„ Mei	172	124
„ Juni	165	124
„ Juli	165	123

CIJFERS OVER DEN INVLOED VAN DEN OORLOG OP DE NEDERLANDSCHE FABRIEKSNIJVERHEID.

Dat de oorlog, die om ons heen woedt, niet nagelaten heeft op de Nederlandsche industrie een ten deele gunstigen, ten deele ongunstigen invloed uit te oefenen, is algemeen bekend. Hoe groot die invloed is, weet men echter niet. Een gelukkig denkbeeld is het dan ook van de Arbeidsinspectie geweest, om een onderzoek in te stellen naar den omvang der fabrieksbevolking op 1 Mei 1914 en 1 Mei 1916 en naar het aantal fabrieken, dat na eerstgenoemden datum zijn opgericht en stilgezet.

Het onderzoek omvat alle fabrieken met 25 of meer arbeiders. In dit deel der nijverheid werkten in 1912 ruim 278.000 arbeiders, tegen bijna 137.000 in de kleinere onder de Veiligheidswet vallende werkplaatsen, 200.000 in de werkplaatsen, die niet onder deze wet vallen, en 150.000 in de bouwvakken. Aan de resultaten van het onderzoek ontleenen wij onderstaand staatje, waaruit blijkt, dat in de laatste twee jaar het aantal arbeiders is toegenomen met 13.369 of 4 pCt. (1006 jongens, 3269 meisjes, 5051 vrouwen en 4043 mannen). Is dit meer of minder dan in normale jaren? Een nauwkeurig antwoord is niet te geven, want daar wij nog steeds geen bedrijfsstelling hebben, is de normale toeneming onbekend ¹⁾. Naar een schatting op grond van bij de Arbeidsinspectie bekende gegevens bedroeg de gemiddelde jaartoeneming in 1911—1914 5 procent. De verminderde toeneming is nu een gevolg van de wijzigingen in de conjunctuur en van de mobilisatie, die naar een raming plm. 17.000 fabrieksarbeiders aan hun werkkring onttrok. Dat het aantal jongens zoo weinig toenam (3 pCt.), vindt zijn oorzaak hierin, dat verscheidene bedrijven jongens alleen als hulp van volslagen arbeiders gebruiken kunnen en de werkgelegenheid voor jongens vermindert als het bedrijf door gebrek aan mannen ingekrompen moet worden.

Een meer belangrijke achteruitgang in personeel is er vooral in de steenfabrieken (plm. 30 pCt.), de diamantslijperijen, de houtzagerijen en timmerfabrieken, de cokesfabrieken (2 staan er stil) en de rijstpellerijen. Den grootsten vooruitgang boeken de confectiefabrieken, de gloeilampenfabrieken, de artillerie-inrichtingen en de machinefabrieken.

De vrouwenarbeid is toegenomen. Van de 8320 vrouwen en meisjes, die er in Mei 1916 meer waren dan in 1914, komen er voor rekening van de confectiefabrieken 3618, de gloeilampenfabrieken 1285, de textielabrieken 1232. Door de tijdsomstandigheden kregen juist deze bij uitstek „vrouwelijke bedrijven”, gelegenheid zich uit te breiden, terwijl vele „mannelijke” bedrijven niet van de gunstige gelegenheid konden profiteren. Vervanging van mannen door vrouwen had in ons land zeer weinig plaats. In de confectie-industrie nam de vrouwenarbeid tengevolge van technischen vooruitgang in de productiewijze (fabriek-

¹⁾ Wanneer krijgen wij eindelijk eens een bedrijfsstelling? Is soms in deze tijden de noodzakelijkheid daarvan nog niet voldoende gebleken?

matige confectie) in versneld tempo toe. Het percentage vrouwen en meisjes op het totaal aantal arbeiders vermeerderde van 20 in 1914 tot 22 in 1916.

De gepubliceerde totaalcijfers zijn de volgende:

	Aantal	Toename sedert	Idem in
	1916	1914	perc.
Jongens beneden 17 jaar ..	34.459	1.006	3
Meisjes „ 17 „ ..	24.011	3.269	16
Vrouwen	45.818	5.051	12
Mannen	218.239	4.043	1,8
	322.527	13.369	4

Van invloed op deze cijfers is natuurlijk ook geweest het oprichten van nieuwe fabrieken en het stopzetten van bedrijven. Volgens de opgave waren op 1 Mei 1916 in 84 na 1 Mei 1914 opgerichte fabrieken 5045 arbeiders werkzaam, terwijl 104 fabrieken met 4639 arbeiders na 1 Mei 1914 haar bedrijf hebben gestaakt.

De beschikbare plaatsruimte verbiedt uitvoerig te zijn. Wie meer bijzonderheden wil weten, raadplege het interessante artikel, dat gepubliceerd is in de Augustus-aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Men vindt daar ook de gegevens voor de verschillende soorten van fabrieken afzonderlijk.

HET BRUINKOOLBEDRIJF IN DUITSCHLAND.

Over deze hoogst belangrijke tak van mijnbouw en industrie gaf de heer Lothar Wolf kort geleden in de Frankfurter Zeitung eenige beschouwingen, getiteld „Der Anteil des Braunkohlenbergbaues an dem Erfolge des deutschen Wirtschaftslebens im Kriege". Voorbijgaande datgene, wat rechtstreeks met de oorlogvoering en de oorlogsindustrie in verband staat, ontlenen wij aan deze artikelen het volgende:

De groote ontwikkeling van dit bedrijf dateert van slechts vijftien jaar geleden, toen de briketindustrie er in slaagde, het warmte-effect van de bruinkolen van 2000 à 3000 calorieën tot 5000 calorieën op te voeren. Weliswaar was de brikettenindustrie reeds van ouderen datum — in de zeventiger jaren werd daarmee al een aanvang gemaakt — maar de verhooging van de stookwaarde vond slechts geleidelijk plaats en anderzijds was het voor het jonge bedrijf niet gemakkelijk, zich naast de Deutsche en Engelsche steenkolen een aanzienlijke plaats in het maatschappelijk leven te veroveren.

Van den oorlogstoestand heeft het bruinkolenbedrijf in Duitschland een alleszins gunstigen invloed onderhouden. Natuurlijk heeft de groote behoefte aan brandstof voor de steeds in bedrijvigheid toenemende oorlogsindustrie haar werking niet gemist en door het wegblijven van de Engelsche steenkolen is deze behoefte niet weinig vergroot. Ook het vrijwel ophouden van den invoer van Boheemsche bruinkolen, welke Oostenrijk onder de tegenwoordige omstandigheden niet kan missen, is vanzelfsprekend het Duitse bruinkolenbedrijf ten goede gekomen.

Maar vooral zijn het twee andere factoren, die hun invloed op het bruinkolenbedrijf sterk hebben doen gevoelen: de schaarschte van verkeersmiddelen en het gebrek aan arbeidskrachten, de eerste factor in verband met de geografische, de andere met de geologische gesteldheid der bruinkolenlagen.

De vindplaatsen van bruinkool in Duitschland liggen juist tusschen de groote steenkolengebieden in; waar de steenkool ontbreekt treedt de bruinkool op en op verschillende plaatsen vormen de bruinkoolstreken als het ware een schakel tusschen eenige groote steenkoolgebieden. Zoo ligt b.v. tusschen het Rheinisch-Westfälische en het Akensche steenkolenbekken het Keulsche bruinkoolgebied, dat ongeveer een vierde van de totale bruinkoolproductie van het Duitse Rijk oplevert. Het groote bruinkoolgebied in Midden-Duitschland — Hannover, Brunswijk, Anhalt, Saksen,

etc. —, dat ruim de helft van de totale productie voortbrengt, sluit met de bruinkolenlagen van Niederlausitz vrijwel aan bij de steenkoolgebieden van Beieren, Saksen en Silezië. Bij de door de mobilisatie en de troepenverplaatsingen veelvuldige belemmering van het spoorwegverkeer was de bruinkool een uitkomst voor de industrieën in de streken, die door de natuur van steenkolen verstoken zijn en ook voor huisbrand wordt in die gedeelten van Duitschland in toenemende mate bruinkool gebezigd.

Een belangrijk voordeel voor het bruinkolenbedrijf bleek het feit, dat deze brandstof over het algemeen op veel geringere diepte voorkomt dan de steenkool; in de bruinkolenbekkens in Niederlausitz en het Rijnland treft men zelfs bijna uitsluitend „Tagebau" aan. Het is begrijpelijk, dat het gebrek aan arbeidskrachten, dat uit den aard der zaak in alle oorlogvoerende landen heerscht, op dezen „Tagebau" veel minder invloed kan uitoefenen dan op den „Tiefbau": diep onder den grond kan de menschelijke arbeid niet worden gemist, aan de oppervlakte of dicht daaronder is vervanging door machinalen arbeid veeleer mogelijk. Terwijl dan ook de steenkolenproductie van het Duitse Rijk van 192 millioen ton in 1913 daalde tot 162 millioen ton in 1914 en slechts 147 millioen ton in 1915, ging het cijfer voor de bruinkool in 1914 met 3 millioen ton (van 87 millioen ton in 1913 tot 84 millioen ton in 1914) achteruit en kon in 1915 zelfs weer een vooruitgang geconstateerd worden, waardoor het cijfer van 1913 werd overschreden en de tot dusverre hoogste productie, 88½ millioen ton, kon worden bereikt.

De verminderde steenkoolproductie, tezamen met de verkeersmoeilijkheden, het uitblijven der Engelsche steenkolen en het afnemen van den invoer van Boheemsche bruinkolen, alsmede de verzorging der geoccupeerde gebieden, leidde er toe, dat niet alleen voor het huiselijk gebruik de bruinkolen in veel meerdere mate van beteekenis werden, maar dat ook tal van industriële ondernemingen haar stookinrichtingen wijzigden om bruinkool als brandstof te kunnen bezigen. Dit laatste kan een belangrijk grooter verbruik van bruinkool als stookmiddel in fabrieken ook na den oorlog tengevolge hebben en de gekartelleerde steenkoolproducenten zullen in de toekomst terdege rekening hebben te houden met het bruinkolenbedrijf, dat èn door de oorlogsconjunctuur, èn door de concentratie, in 1911 begonnen en sindsdien, ook gedurende den oorlog, met kracht voortgezet, belangrijk in sterkte is toegenomen. Dat ook het bijproduct van dezen tak van mijnbouw, de electricische stroom, grif afnemers vindt en dit nevenbedrijf dientengevolge in niet geringe mate tot de versterking van de positie der bruinkoolondernemingen heeft bijgedragen, behoeft geen betoog.

Naast den mijnbouw bloeit ook de bruinkoolindustrie. De brikettenfabricage mocht zich reeds geruimen tijd vóór den oorlog in een gestadigen groei verheugen, zooals uit onderstaand staatje blijkt:

Brikettenproductie in duizenden tons:

1907	12.890	1912	19.060
1908	14.230	1913	21.420
1909	14.830	1914	21.450
1910	15.130	1915	23.350
1911	16.840		

Voor den export is dit artikel nog niet van veel belang: vóór den oorlog bedroeg de uitvoer van bruinkoolbriketten ca. 860.000 ton en thans zal het cijfer niet veel hooger zijn.

Van groote beteekenis, vooral gedurende den oorlog, is de industrie van de nevenproducten der bruinkool, die o.a. jaarlijks 450.000 ton cokes en 80.000 ton teer oplevert, welke cijfers in de tegenwoordige omstandigheden wellicht nog hooger zullen zijn. In de vervanging van de door de blokkade zoo schaarsch geworden minerale oliën heeft deze industrie een belangrijk aandeel genomen.

SCHEEPSBOUW IN CHINA.

Het bericht, dat een Noorsche reederij drie vrachtschepen heeft besteld in China, heeft aan het Duitse scheepvaarttijdschrift „Hansa” aanleiding gegeven, eenige mededeelingen te doen nopens den scheepsbouw in China. Volgens het blad is de aanleiding tot deze bestelling te zoeken in het feit, dat in bekende scheepsbouwende landen de werven overkropt zijn met werk, zoodat zij geen bestellingen op korten termijn kunnen aannemen. China is tot dusver nog niet als leverancier van schepen voor het buitenland bekend, hoewel het reeds kolenschepen voor Amerika afleverde.

De grootste Chineesche werf is de „Shanghai Dock and Engineering Co.”, waarin behalve Chineesch ook Engelsch en Amerikaansch kapitaal is vastgelegd. Naar men zegt, bedraagt dit kapitaal ongeveer £ 2 miljoen, een buitengewoon hoog bedrag tengevolge van den duren aanleg der werf, die al hare machines uit het buitenland moest betrekken. De evenbedoelde kolenschepen, voor de Philippijnen bestemd, waren 110 M. lang, 15 M. breed, met 6000 ton laadruimte, zij waren uitgerust met machines, eveneens op de werf gemaakt. Het grootste dok dezer werf heeft 137 M. lengte en een breedte van 22 M.

Een zuiver Chineesche onderneming is de „Yantse Engineering Works” in de nabijheid van Hankau, waar schepen van 70 M. kunnen worden gebouwd. Deze werf werkt hoofdzakelijk voor de Chineesche regeering, zij leverde o.a. kanonneerbooten van 32 M. lengte af.

Voorts zijn er twee werven, die handelsschepen van kleinere afmetingen bouwen, te Hongkong; deze werken hoofdzakelijk met Engelsch kapitaal. Bovendien zijn er in verschillende havens nog scheepsbouwondernemingen, die riviervaartuigen en motorbooten, die in den laatsten tijd veel ingang vinden, kunnen bouwen.

In gewone tijden kunnen de Chineesche ondernemingen voor den bouw van groote schepen niet met de Europeesche concurreeren. Zij werken wel met buitengewoon goedkope arbeidskracht, maar moeten haar materiaal zoo duur betalen, dat een schip veel duurder is dan in Europa. Deze industrie kan uit den aard der zaak wel met de Japansche concurreeren, aangezien in Japan de loonen hooger zijn en de prijzen der grondstoffen weinig van die in China verschillen. De groote vraag naar nieuwe schepen en de prijzen, die men thans bereid is te betalen, dragen tot de ontwikkeling van den scheepsbouw in China bij.

REGERINGSMAATREGELEN OP
HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Verboden is de uitvoer van paardenhaar en de daaruit of daarmee vervaardigde artikelen, benevens die van appelen en peren, ook in verduurzaamden toestand. Ten aanzien van dit laatste verbod wordt een regeling overwogen, waarbij het mogelijk zal zijn, bepaalde partijen appelen en peren, van zoogenaamde luxe soorten, op nader vast te stellen voorwaarden ten uitvoer toe te laten.

Voorts is, met aanvulling van vroegere Koninklijke besluiten, nog verboden de uitvoer van steenkolenteer en steenkolenteerresidu's (het tot dusver geldende verbod had alleen betrekking op steenkolenteer), van fosforzuurhoudende meststoffen en stoffen, welke voor de bereiding daarvan kunnen worden gebruikt, alsmede van stearine en andere vetzuren, paraffine, Borneotalk, Chinatalk, Japantalk (ook Japanwas geheeten), aardwas (ozokerit) en ceresine, waaronder ook begrepen montaanwas) benevens van was van plant-aardigen oorsprong, alsmede mengsels en producten van deze artikelen. (De niet cursief gedrukte artikelen van deze laatste reeks waren reeds ten uitvoer verboden).

Verduurzamen van groenten. De Minister van Landbouw heeft een uitgebreide regeling vastgesteld voor het bedrijf van het verduurzamen van groenten. Daarbij wordt verboden in eenige onderneming groenten te conserveeren, tenzij de onderneming als zoodanig is ingeschreven bij de Rijkscmissie van Toezicht op de Vereeniging Groentencentrale.

Maïsdistributie. Over de maand September 1916 zal aan aanvragers, wier aanvragen zijn goedgekeurd, 40 pCt. van de verlangde hoeveelheid maïs worden toegekend.

Uitvoering der Distributiewet. De Minister van Landbouw heeft de artikelen aangewezen, welke overeenkomstig art. 1 der Distributiewet zullen worden verkrijgbaar gesteld. In het opstel „De kosten der Distributiewet” in dit nummer worden die artikelen vermeld.

MAANDCIJFERS.

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij 49 particuliere spaarbanken (aangesloten bij den Nederlandschen Spaarbankbond) gedurende Augustus 1916.

Sparbanken met een aan inleggers verschuldigd bedrag van:	Bedrag in Guldens		Posten	
	Inleg	Terugbetaling	Inleg	Terugbetaling
beneden f. 100.000	1.028	825	19	7
f. 100.000—, 500.000	172.702	88.460	2.108	674
„ 500.000—, 1.000.000	214.424	150.766	2.659	997
„ 1.000.000—, 2.000.000	502.836	264.427	4.529	1.889
„ 2.000.000—, 4.000.000	367.216	209.724	2.961	1.472
„ 4.000.000—, 7.000.000	693.317	444.413	6.164	4.082
boven „ 7.000.000	1.307.936	843.298	25.034	12.357
Totaal ..	3.259.459	2.001.913	43.474	21.478
Totaal Augustus 1915..	2.379.025	1.523.072	33.848	18.935
„ „ 1914..	1.082.673	9.677.257	18.065	78.429
Augustus... 1916		1915	1914	
Uitgegeven nieuwe boekjes	2831	2111	797	
Geheel afbetaalde boekjes..	1761	1719	2636	

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijkspostspaarbank.

JULI	1916	1915	1914
Inlagen	f. 8.057.672	f. 6.954.730	f. 8.062.090
Terugbetalingen ..	„ 5.458.246	„ 4.528.765	„ 8.900.660
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 194.747.523	„ 178.587.274	„ 184.145.041
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 26.072.150	„ 24.263.400	„ 24.331.650
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	10.404	8.915	10.287
Aantal geheel afbetaald	6.198	6.898	7.756
Aantal uitstaande op ultimo	1.713.641	1.677.790	1.673.540

ENGELSCH-STATISTIEK
over Augustus 1916.

	INVOER.		UITVOER.	
	Waarde in duizend p. st.	Vermeerd. in % van Aug. 1915.	Waarde in duizend p. st.	Vermeerd. in % van Aug. 1915.
Voedings- en genotmidd.	31.492	— 3,8	2.716	+ 29,4
Grondstoffen	27.793	+ 37,9	6.043	+ 36,2
Fabrikaten	16.456	+ 1,4	36.810	+ 48,8
Andere goederen	376	+ 40,3	2.151	+ 85,2
Wederuitvoer van ingevoerde goederen			7.739	+ 5,6
Totaal Aug. 1916....	76.117	+ 9,7	55.459	+ 39,5
Totaal Aug. 1915....	69.401		39.763	
Totaal Aug. 1914....	42.343		28.631	

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	9 September 1916	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bank (Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank of England..	6 " 14 Juli '16	3 " 29 Jan. '14
Deutsche Reichsbk.	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Banque de France.	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	4 1/2 " 1 Mei '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië..	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-5 " 4 Febr. '15	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York . Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
9 Sept. '16	3/4-1	1 1/2	5 19/32	4-5/8	—	2 3/4-3
4-9 " '16	3/4-1 1/4	1 1/4-1/2	5 19/32-5/8	4-5/8	—	2 1/2-3
28 A.-2 S. '16	1 1/8-3/8	1 1/2-3/4	5 19/32-5/8	4-5/8	—	2-3
21-25 A. '16	1-1/4	1 3/4-2	5 5/8	4-5/8	—	2-1/4
6-11 S. '15	—	3 1/2-4	4 11/8-7/8	—	—	1 7/8
7-12 S. '14	—	—	3 5/8-7/8	—	—	7
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, de laagste en hoogste der week en de Zaterdagse noteeringen zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
4 Sept. 1916 ..	11.69	42.65	41.72 1/2	2.44 3/4
5 " 1916 ..	11.72	43.02 1/2	41.92 1/2	2.45 3/4
6 " 1916 ..	11.69 3/4	42.77 1/2	41.85	2.45 3/8
7 " 1916 ..	11.69	42.55	41.75	2.45 1/4
8 " 1916 ..	11.69 1/4	42.52 1/2	41.85	2.45 3/8
9 " 1916 ..	11.69 5/8	42.62 1/2	41.87 1/2	2.45 1/4
Laagste der week	11.66 1/2	42.37 1/2	41.55	2.44
Hoogste " "	11.72 1/2	43.05	42.—	2.46
2 Sept. 1916 ..	11.66 1/2	42.50	41.65	2.44 1/4
26 Aug. 1916 ..	11.56 3/4	42.77 1/2	41.15	2.42 3/8
Muntpariteit ..	12.10 5/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitser- land	Weenen	Kopen- hagen	Stock- holm	Batavia telegrafisch
9 Sept. 1916	46.07 1/2	28.40	66.70	68.70	99 1/2-100
Laagste d. w.	45.95	27.80	66.35	68.35	—
Hoogste " "	46.30	29.20	67.—	69.20	—
2 Sept. 1916	46.05	28.30	66.65	68.90	99-1/2
26 Aug. 1916	45.80	29.65	67.27 1/2	69.37 1/2	98 1/2-99
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselmarkt opende deze week in een vaste stemming. Dinsdag was er zelfs een belangrijke hausse-beweging voor alle koersen, zoodat Londen en Parijs circa 1/2 % en Berlijn

en Weenen circa 1 1/2 % hooger noteerden dan Zaterdag. Den volgenden dag was de stemming echter weder geheel omgeslagen en ging het grootste gedeelte der stijging verloren. Ook de verdere dagen was de stemming mat, zoodat de slotkoersen van Zaterdag alle bijna ongeveer gelijk waren aan die der vorige week.

Een uitzondering maakte Batavia, dat weder vaster noteerde op 99 3/4 a 100.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
9 September 1916	4.76.45	5.89 3/4	69 1/4	40 3/4
Laagste d. week..	4.76.45	5.88	69 1/4	40 3/4
Hoogste " " ..	4.76.45	5.89 3/4	69 1/2	41 1/16
2 September 1916	4.76.45	5.89 1/2	69 3/4	41 1/4
26 Augustus 1916	4.76.45	5.90 5/8	71 3/8	41 5/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings- eenheden	25 Aug. 1916	1 Sept. 1916	Week 2-8 Sept.		8 Sept. 1916
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires 1) ..	d.p.gd.pes.	48 9/16	48 1/2	48 1/2	48 1/16	48 1/16
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/4 1/8	1/4 3/8	1/4 3/8	1/4 1/8	1/4 1/8
Hongkong ..	id. p. \$	2/1 1/2	2/1 3/4	2/1 3/8	2/1 3/4	2/1 3/4
Lissabon	d. p. escudo	35	35	35	35	34 7/8
Madrid	Peset. p. £	23.57 3/4	23.63	23.62 1/2	23.75	23.75
Montevideo 1)	d. p. peso	52 1/4	52 1/4	52 1/4	52 7/16	52 7/16
Montreal ...	\$ per £	4.77	4.76 1/2	4.76 1/2	4.76 3/4	4.76 1/2
Petrograd ...	R. p. £ 10	154	142 3/4	142 1/2	146	145
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	12 1/2	12 17/32	12 17/32	12 3/8	12 17/32
Rome	Lires p. £	30:87	30.84 1/2	30.57	30.80 1/2	30.57
Shanghai ..	sh/d p. tael	2/11 3/8	3/0 1/4	3/0	3/0 1/2	3/0 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	9 19/32	9 19/32	9 21/32	10 1/32	9 21/32
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK OF ENGLAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank of England tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Deze week had de zilvermarkt een onregelmatig verloop, hoewel de noteeringen prijshoudend waren en de stemming onveranderd vast bleef. Na een opening van 32 1/8, dus 1/8 d. beneden het slot der vorige week, liep de prijs op tot 32 1/2 om na een reactie tot 32 3/16 op 32 3/16 te sluiten.

De gewone muntorders, thans vermeerderd met dekkings-aankopen voor Indische rekening, doen de markt haar vaste stemming voortdurend behouden. Anderzijds blijft ook het aanbod, van Amerikaansche zoowel als van Chineesche zijde, zeer beperkt.

De Indian Currency Return vertoont weinig verandering in den zilvervoorraad niettegenstaande aanzienlijke ontvangsten van materiaal en aanmunten in den laatsten tijd: er blijkt dus een belangrijke hoeveelheid specie door het verkeer aan de centrale kassen te zijn onttrokken.

Noteering te Londen. te New York.

9 Sept. 1916.....	32 3/16	68 3/8
2 " 1916.....	32 1/4	67 3/4
26 Aug. 1916.....	31 1/2	66 1/8
19 " 1916.....	31 3/16	65 3/4
11 Sept. 1915.....	23 1/2	48 3/4
12 Sept. 1914.....	25	55
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

SURINAAMSCH BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden gulden.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen 1)
15 Juli 1916..	715	1.013	902	920	595
8 „ 1916..	698	1.050	710	929	645
1 „ 1916..	797	1.012	730	957	561
24 Juni 1916..	800	952	891	952	745
17 Juli 1915..	1.143	1.070	1.534	860	926
18 Juli 1914..	638	1.152	493	739	398
25 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK OF ENGLAND.

WEEKSTAAT VAN 6 SEPTEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 72.030.180	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion.....,, 53.580.180
£ 72.030.180	£ 72.030.180

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 42.187.947
Rest..... „ 3.566.787	Other securities „ 95.739.358
Public deposits „ 52.218.939	Notes..... „ 35.766.060
Other deposits „ 105.094.078	Gold and silver coin..... „ 1.761.623
Seven-day and other bills.. „ 22.184	
£ 175.454.988	£ 175.454.988

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.			Dek- kings- perce- tage 1)
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.	
6 Sept. 1916	55.342	36.264	130.436	28.500	97.972	
30 Aug. 1916	56.197	36.152	129.659	28.500	97.529	
23 „ 1916	57.147	35.536	129.444	28.500	97.586	
16 „ 1916	57.414	35.706	129.948	28.500	96.644	
8 Sept. 1915	67.479	31.791	60.844	28.500	15.000	
9 Sept. 1914	47.508	35.222	27.113	3.000	10.924	
22 Juli 1914	40.164	29.317	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- perce- tage 1)
6 Sept. 1916	42.188	95.739	52.219	105.094	37.528	23 1/8
30 Aug. 1916	42.188	91.941	52.361	102.141	38.496	24 7/8
23 „ 1916	42.188	89.047	51.428	101.752	40.061	26 1/8
16 „ 1916	42.188	83.811	54.222	93.862	40.158	27 1/8
8 Sept. 1915	34.418	145.230	129.588	85.942	54.138	25 1/8
9 Sept. 1914	25.748	116.923	24.406	130.704	30.737	19 3/4
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DEUTSCHE REICHSBANK.

STAAT VAN 7 SEPTEMBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.493.482.000
davon Goldbestand	„ 2.469.699.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	„ 373.872.000
Noten anderer Banken	„ 9.457.000
Wechsel	„ 7.142.220.000
Lombardforderungen	„ 10.542.000
Effekten.....	„ 93.059.000
Sonstige Aktiva	„ 495.701.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservfonds	„ 85.471.000
Notenumlauf	„ 7.175.105.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	„ 2.877.896.000
Sonstige Passiva	„ 299.861.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- perce- tage 1)
7 Sept. 1916	2.493.482	2.469.699	373.872	7.175.105	40
31 Aug. 1916	2.494.327	2.469.036	333.625	7.117.524	40
23 „ 1916	2.495.963	2.468.562	340.978	6.863.154	41
15 „ 1916	2.496.121	2.468.392	365.330	6.926.740	41
7 Sept. 1915	2.456.335	2.413.833	249.582	5.559.885	49
7 Sept. 1914	1.619.888	1.580.148	160.335	4.138.066	43
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
7 Sept. 1916	7.142.220	2.877.896	2.138.600	339.000
31 Aug. 1916	7.077.485	2.835.529	2.033.400	298.200
23 „ 1916	6.658.583	2.691.145	1.879.700	301.900
15 „ 1916	6.717.380	2.671.096	1.878.100	326.700
7 Sept. 1915	5.067.401	1.968.023	1.075.000	199.000
7 Sept. 1914	4.679.769	2.418.942	243.000	152.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANQUE DE FRANCE.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het bui- tenland	Wissels	* Uitge- stelde wissels
7 Sept. 1916	4.817.320	337.497	703.260	387.818	1.399.004
31 Aug. 1916	4.812.732	338.610	691.060	448.319	1.406.862
24 „ 1916	4.808.058	339.326	667.020	424.838	1.418.650
17 „ 1916	4.802.141	338.491	583.950	440.126	1.424.812
9 Sept. 1915	4.377.441	364.326	981.925	264.230	2.022.496
10 Sept. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080

Data	Beleening	* Buitgew. voorsch. afd. Staat	Bank- biljetten	Rek. Crt. Particu- lieren	Rek. Crt. Staat
7 Sept. 1916	1.173.557	8.500.000	16.598.862	2.122.214	171.337
31 Aug. 1916	1.174.835	8.400.000	16.424.647	2.213.659	80.163
24 „ 1916	1.180.577	8.400.000	16.376.066	2.240.313	158.515
17 „ 1916	1.183.309	8.400.000	16.316.421	2.129.718	141.807
9 Sept. 1915	589.331	6.500.000	13.223.033	2.478.744	57.284
10 Sept. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegoed i/h buitenland	Zilver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Cou- rant
5 Sept. '16	1.552	2.057	88	3.993	993	7.022	1.549
29 Aug. '16	1.551	2.057	83	3.895	969	6.961	1.524
21 „ '16	1.549	2.057	84	3.931	959	6.927	1.675
21 „ '16	1.549	1.962	83	3.873	967	6.876	1.504
5 Sept. '15	1.586	52	32	2.440	1.163	4.101	1.393
5 Sept. '14	1.610	117	57	1.345	2.517	960
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buiten- saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie.	Rek. Crt. saldi.
31 Aug. 1916	308.592	71.320	480.000	45.021	751.131	146.124
24 „ 1916	308.545	71.279	480.000	53.208	751.825	153.639
17 „ 1916	308.440	71.010	480.000	52.690	747.994	156.534
10 „ 1916	308.846	70.734	480.000	53.699	755.478	150.437
2 Sept. 1915	132.174	23.160	360.000	38.769	408.586	145.492

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

U. S. FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percen- tage 1)
4 Aug. '16	365.163	11.699	109.934	547.232	12.701	68
28 Juli '16	364.760	16.589	111.048	547.808	11.814	67
21 „ '16	363.541	13.802	114.319	546.277	11.812	67
14 „ '16	390.203	10.279	105.098	572.418	11.818	69
6 Aug. '15	261.196	24.916	40.926	306.002	15.420	83

1) Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

NEW YORK ASSOCIATED BANKS AND TRUST COMPANIES.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
9 Sept. '16	628.900	3.408.840	31.390	3.306.960	71.060
2 „ '16	667.710	3.391.440	31.190	3.252.000	113.370
26 Aug. '16	674.620	3.377.390	31.130	3.244.040	125.910
19 „ '16	654.060	3.364.240	31.230	3.240.050	111.780
11 Sept. '15	673.360	2.814.180	36.980	2.666.690	209.890
12 Sept. '14	397.430	1.920.290	124.520	2.162.990	-35.070
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 September 1916.

Hoewel in de afgelopen week slechts enkele uitgiften van ondergeschikt belang aangekondigd zijn en de bedrijvigheid in de Amerikaansche afdeeling eer is ingekrompen, toonde de prolongatiekoers zich iets vaster en liep van 1½ tot 1½ pCt. op. Onze *Nederlandsche schuldsoorten* gaven van een lusteloze houding blij.

Onbelangrijk was ook de handel in *buitenlandsche staatspapiëren*. De indruk van het toetreden van Rumenië tot de schare van strijdenden, kwam hier ter beurse niet tot uiting — althans niet in de koersen van Rumeensche Staatsfondsen — om de eenvoudige reden, dat geen enkele notering tot stand kwam in het tiental verschillende leeningen van dit Balkanrijk, die in de officieele notering voorkomen. Niettemin is het van belang er op te wijzen, hoe ook in Rumenië de eenige jaren geleden nog bevredigende budgetcijfers zich snel in neerwaartsche richting bevogen. Over 1911/12 bedroeg het budgetoverschot Lei 110,4 millioen, over 1912/13 Lei 99½ millioen, over 1913/14 Lei 96,3 millioen, over 1914/15 Lei 28,1 millioen. Het spreekt van zelf, dat thans de budgetoverschotten geheel en al zullen verdwijnen. Trouwens reeds vóór het deelnemen aan den strijd was men in Rumenië bezig plannen te maken om in de dringende behoeften van de schatkist te voorzien, daar toen reeds het ministerie van oorlog millioenen verslond. Naast plaatsgevonden binnenlandsche leeningen overwoog (en overweegt) men dan ook het invoeren van een reeks nieuwe belastingen, zelfs het invoeren van een regeeringsmonopolie voor petroleum, waartegen echter van belanghebbende zijde krachtig wordt geageerd. Oogenblikkelijk kunnen echter de middelen voor het krachtig voeren van den oorlog niet op voldoende schaal in het binnenland worden gevonden, zoodat reeds met Londen onderhandelingen zijn aangeknoopt ter overname van een leening groot Lei 500 à Lei 800 millioen.

Oostenrijksche fondsen konden zich hier ter beurse eenigszins van hun vorige reactie herstellen. Ook Russen waren, — ofschoon zonder veel zaken, — vast, dank zij de handhaving van de verbetering in den Roebelkoers. Een goeden indruk maakte ook de vermeerdering van de Russische rijksontvangsten over het eerste kwartaal van 1916 (Rbl. 781½ millioen tegen Rbl. 549 millioen over hetzelfde tijdsverloop van het vorig jaar) alsmede de toenemende goudreserve der Russische Staatsbank in het buitenland.

Zuid-Amerikaansche staatsfondsen, inzonderheid Argentijnen en Brazilianen, waren hier vrij goed gezocht en sluiten vast.

Op de *locale* markt waren de omzetten niet van veel betekenis. De stemming was niettemin op enkele uitzonderingen na vast, o.a. voor *bankaandeelen*, waarvan Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika ca. 4½ pCt. en rescontre Nederlandsche Handelsmij. ca. 8 pCt. hooger sluiten.

Cultuurfondsen, aanvankelijk nog eenigszins onder den indruk van de daling der suikerprijzen in Amerika, konden zich later herstellen, o.a. op gunstige berichten nopens de maalresultaten, tot medio Augustus door onze Indische ondernemingen behaald. Aandeelen Handelsvereniging Amsterdam sluiten willig in verband met de overneming van de concessie Balimbingan. Ook aandeelen West-Java Kina-Cultuur en Handelsver. Java verlaten de week op vrij aanmerkelijk hooger koerspeil.

Petroleum-aandeelen, inzonderheid van die ondernemingen, welke belangen in Rumenië hebben, bewogen zich verder in neerwaartsche richting. Van een aandrang tot verkoopen was evenwel geen sprake. Het grootste verlies was dan ook 12½ pCt., voor Geconsolideerde. Moeëra Enims waren zwaker ondanks de bevredigende productie over het tweede kwartaal: 35.906 Eng. tons (1e kw. 30.584; 1915 2e kw. 27.536). Willig waren alleen Dordtsche, die op het bericht omtrent de omwisseling van in haar bezit zijnde aandeelen Shell tegen aandeelen Koninklijke van 181½ tot 188¼ pCt. verbeterden.

Van *minebouwfondsen* werden Redjang Lebongs en Ketahoens eenige punten hooger gezocht. Aequators daarentegen werden ca. 9 pCt. lager aangeboden.

Voor *rubberfondsen* was de beursnotering lusteloos. Het slot was over nagenoeg de geheele linie zwakker, ondanks de gunstige maandproducties. Zoo bracht de Nederlandsche Rubber in Augustus 81.400 ½ K.G. rubber voort tegen 46.200 ½ K.G. Augustus 1915; de Amsterdam Rubber 251.800 tegen 133.000 enz. De prijs van het product beweegt zich dan ook sedert den aanvang des jaars langzaam in neerwaartsche richting.

Scheepvaartfondsen kenmerkten zich meer door een bij-

zonder willige houding. Het is dan ook vrij zeker, dat de oorlogvoerenden weer een wintercampagne moeten doormaken, d.w.z. dat over één geheel boekjaar de verder gestegen vrachtprijzen het scheepvaartbedrijf ten goede zullen komen, waardoor de maatschappijen ook voor de toekomst zeer sterk zullen staan. Al deze factoren en ook de nu met Engeland in het reine gebrachte kwestie nopens de haringvisserij, maakt de weer telkens tot scheepvaartpapieren terugkeerende belangstelling begrijpelijk. Nievelt Goudriaans stonden aan de spits der opwaartsche beweging met een rijzing van 83 pCt.; daarop volgden Kon. Nederl. Stoomboot, Holland-Amerika-Lijn, Bothnia's en Oostzee met koersverbeteringen van onderscheidenlijk 25½, 23, 21½ en 20 pCt.

De *tabaksafdeeling* had een verlaten aanzien, hetgeen niet belet, dat ook voor deze fondsen eenige rijzingen van belang te noteren zijn. Zoo wonnen Deli-Mij. 30%, Deli Batavia 20½, Senembah's 20 pCt.

In den aanvang van de afgelopen week was de vraag voor *Amerikaansche fondsen* hier ter beurze weer bijzonder groot. Vooral Marine-soorten, Anaconda's, Hide & Leathers en Steels trokken veel belangstelling. Deze laatste bereikten op een gegeven oogenblik zelfs den voor dit fonds tot nu toe ongekenen koers van 100 pCt. Nu de bedrijvigheid in de staal- en koperindustrie eer toe dan afneemt en de prijzen zich, tegen veler verwachting in, op hun buitengewoon hoog niveau blijven handhaven, schuilt hierin een dubbele gunstige factor, die ten opzichte van toekomstige dividenden de meest optimistische verwachtingen doet ontstaan.

Met uitzondering van Southern Rails en Union Pacifics genoten hier ter beurze Amerikaansche spoorwegfondsen minder vraag, nu blijkt, dat de spoorwegen zich daadwerkelijk verzetten tegen den achturigen arbeidsdag. Hierdoor is het werkliedenvraagstuk, dat men een oogenblik van de baan waande, weer in een nieuw stadium van onzekerheid getreden, dat, zooals reeds gebleken is, de kans op staking niet uitsluit. Het is ten deele onder den invloed van deze verzetbeweging, uitgaande van de Atchison Topeka en Santa Fé, dat een voorbijgaande reactie in het koerspeil is ingetreden.

Het slot was in de Amerikaansche afdeeling niettemin in vele gevallen belangrijk hooger dan acht dagen geleden, o.a. voor Maxwell's, Steels en speciaal voor Marine-fondsen, waarvan gewone en preferente aandelen respectievelijk 10½/10 en 22 pCt. in prijs opliepen, in hoofdzaak op dezelfde gronden als hooger met betrekking tot Nederlandsche Scheepvaartpapieren uiteengezet.

Ter beurze van Londen maakten de verdere goddavloueiingen, waardoor de dekking der obligo's tot 23,86 pCt. daalde, een onaangename indruk. Ook de aanzwelling van de vlottende schuld tot een bedrag, dat niet ver meer van een milliard pond sterling verwijderd is, trekt in city-kringen in steeds sterker mate de aandacht en verwekt een gevoel van onbehaaglijkheid. Toch werd later de beurshouding vaster, o.a. op de betrekkelijk bevredigende Augustus-handelscijfers, die een nadeelig saldo aantoonen van £ 20½ miljoen tegen 29½ miljoen in dezelfde maand van het vorig jaar. Consols sluiten 60¼ na 59¼.

Te Parijs maakte de verbetering van den Franschen wisselkoers te Londen, een vooruitloopen op de in voorbereiding zijnde tweede groote Fransche „overwinning"-leening, een aangename indruk. 3 pCt. Fransche Rente monteerden van 63,80 tot 64. 4 pCt. Rusland 1889 van 79,95 tot 80,50. Rio Tinto's echter daalden van 1758 tot 1736.

De voortdurende rijzing van de voorschotten, door de Fransche Bank aan den staat verstrekt, thans reeds fr. 8.500.000.000 bedragend, maakt een spoedige ontlasting van den druk, die op de Fransche Centrale kredietinstelling wordt uitgeoefend, zeer wenschelijk. De steeds stijgende oorlogslasten eischen dan ook voorziening. Deze bedroegen namelijk over het eerste kwartaal van 1916 fr. 7599,61 miljoen; over het tweede kwartaal fr. 7847,61 miljoen; worden over het derde kwartaal op fr. 7891 miljoen en over het vierde kwartaal op fr. 8347 miljoen geraamd.

Te Berlijn bracht een Duitsch-Bulgaarsch overwinningsbericht en het naar het schijnt goed vlotten van de vijfde oorlogsleening de beurs in iets betere stemming. Deze vijfde oorlogsleening verschilt met haar drie voorgangsters alleen hierin, dat de koers van inschrijving iets

lager is gesteld: 98 pCt. tegen 98½ pCt. bij de vierde, 99 pCt. bij de derde en 98½ pCt. bij de tweede leening. Slechts de eerste leening werd tot nog lagere koers: 97½ pCt. uitgegeven.

Te Weenen is men thans bezig, nieuwe belastingwet-ten uit te werken (toeslag op de directe belastingen, verhooging van zegelrechten en invoering van een totalisatorbelasting), ten einde in den dienst der oorlogsleeningen tot een bedrag van ca. Kr. 750 miljoen 's jaars te kunnen voorzien.

Te New York blijft de verbetering van de reeds zoo gunstige handelsbalans onverminderd aanhouden. Over de week, geëindigd 17 Augustus j.l., bedroeg de waarde van den uitvoer \$ 87½ miljoen tegen \$ 32 miljoen in gelijke week van 1915 en \$ 11 miljoen in 1914. Ook de goudontvangsten duren voort. Uit Ottawa werd \$ 25 miljoen geel metaal ontvangen als onderpand voor de jongste Engelse leening tot dat de daarvoor bestemde waardepapieren ontvangen zijn.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

11 September 1916.

Tarwe. Tot voor kort waren de aanvoeren aan de Amerikaansche markten week aan week grooter dan in het overeenkomstig tijdvak van het vorige jaar, hetgeen zijn oorzaak vond in het groote overschot van den vorigen oogst. In den laatsten tijd worden de aanvoeren evenwel kleiner en van nu af aan kan men verwachten, dat de vergelijking met het vorige jaar ongunstig zal uitvallen. Indien Amerika voortging met exporteeren op dezelfde schaal als in de laatste maanden, dan zou het ongeveer aan het eind van het jaar zijn geheele overschot verscheept hebben, zoodat West Europa dan geheel of veel verder gelegen landen zou zijn aangewezen. In die landen (Australië, Indië, Argentinië) zijn de voorraden van tarwe nog zeer aanzienlijk, maar het is de vraag, of voldoende vrachtruimte beschikbaar gesteld kan worden. In ieder geval ziet het er naar uit, of het vraagstuk van de vrachtruimte a.s. winter nog belangrijk nijpender zal worden dan het vorige jaar het geval was. Natuurlijk, indien de Dardanellen open gingen zou de toestand aanmerkelijk gewijzigd worden en in sommige kringen van de Entente wordt daarop nog tamelijk vast gerekend. De krijgsverrichtingen van de laatste week bewogen zich echter in tegenovergestelde richting en voorloopig zal West Europa zijn honger nog niet met Russische tarwe kunnen stillen.

Het weer werd in West-Europa over het algemeen gunstig voor de tarwe-oogsten, die evenwel buitengewoon laat zijn. Verreweg het grootste gedeelte zal nu wel binnen zijn, maar in vele gevallen heeft de kwaliteit ernstig geleden. De hoeveelheid, die beschikbaar zal zijn voor het malen tot bloem, wordt verwacht aanzienlijk minder te zijn dan in het vorige jaar. Engeland zal daardoor nog meer moeten invoeren, wat in verband met het bovenaangeduide vrachtvraagstuk den toestand niet gemakkelijker maakt.

De markten zijn over het algemeen vast geweest. In Europa volgden zij de Amerikaansche fluctuaties op den voet. Tamelijk groote zaken kwamen tot stand. Vooral van Indië waren de verschepingen grooter en ook voor den eerstkomenden tijd worden tamelijk groote verschepingen van dat land tegemoet gezien.

Maïs. Er was over het algemeen weinig vraag voor maïs, grootendeels tengevolge van de ruimere verschepingen. Het overschot van maïs in La Plata is nog zeer aanzienlijk en schaarschte kan daardoor niet verwacht worden, zoolang de beschikbare scheepsruimte voldoende blijft. In Argentinië zelf was de markt sterk prijshoudend en over het algemeen hooger, waarschijnlijk tengevolge van goede vraag van neutrale landen.

De voorraden in de zeehavens van Noord Amerika zijn gering, wat de exportzaken op het oogenblik belemmert. De September-termijn te Chicago is over het algemeen vaster geweest dan de latere termijnen. De vooruitzichten voor den nieuwen oogst zijn in Noord Amerika gedurende de afgelopen week wel wat verbeterd, wat zijn uitdrukking vond in wat lagere noteeringen.

Gerst. De verschepingen waren wederom tamelijk klein en aangezien de kwaliteit van den nieuwen oogst in Europa over het algemeen slecht is, was er betere vraag voor goede buitenlandsche soorten.

De haververschepingen waren groot. Voor het grootste gedeelte evenwel waren zij bestemd voor Frankrijk, slechts voor een heel klein gedeelte voor Engeland. De vraag blijft in Frankrijk zeer groot, niettegenstaande de nieuwe oogst goed is. Deze oogst wordt, zooals bekend, gerequireerd en natuurlijk gaat dit langzaam in zijn werk, zoodat de consumenten nog slechts onvoldoende van haver worden voorzien.

Lijnzaad. Nog steeds bericht Argentinië, dat in het Noorden niet voldoende regen gevallen is, en de vooruitzichten zijn dus in het gunstigste geval matig te noemen. De berichten uit Noord Amerika zijn niet ongunstig en men kan naar alle waarschijnlijkheid wel een iets grooteren oogst tegemoet zien dan de vorige maand geschat werd.

In Engeland waren de markten zeer onregelmatig; af en toe vond er een scherpe verbetering plaats in de vraag en stegen de prijzen, doch meestal duurde dit slechts kort. De omzet van lijnzaad is tamelijk klein geweest. Het is opmerkelijk, dat gedurende verschillende maanden, Engeland bijna uitsluitend van Indië lijnzaad betreft. De verschepingen van Argentinië gaan naar het Continent en naar de Vereenigde Staten.

Markten in Nederland.

Ook deze week bleef de tarweprijs onveranderd. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de afvalproducten van tarwe in de nieuwe distributie-regeling van veevoeder begrepen worden, wat ongetwijfeld tengevolge zal hebben, dat de productie van bloem grooter zal worden.

Tot 7 September konden de aanvragen ingezonden worden voor de distributie van veevoeder voor de maand September en de Veevoederbureaux zijn nu hard aan het werk om de honderdduizenden bestellingen te rangschikken en zoo mogelijk te beoordeelen. Intusschen is er bericht, dat uiterlijk 20 September de aanvragen voor de Octoberdistributie reeds ingekomen moeten zijn. Voor de maanden September en October is de distributie van maïs daarbij nog uitgesloten, doch daarna wordt ook de maïs-distributie op dezelfde wijze ter hand genomen.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnz. Oct.
11 Sept. 1916	153	86 1/4	45 1/4	10,40	5,20	13,25
2 „ 1916	145	86 3/4	45 3/4	10,— ²⁾	5,13 ²⁾	13,50 ²⁾
11 Sept. 1915	99 1/4	72 5/8	36 3/4	12,— ²⁾	4,65 ²⁾	10,90 ²⁾
11 Sept. 1914	108 3/4	77 5/8	47 7/8	—	—	—
20 Juli 1914	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 31 Aug. en 9 September.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	11 Sept.		Soorten.	11 Sept.	
	4 Sept.	4 Sept.		4 Sept.	4 Sept.
Tarwe	368 ¹⁾	368 ¹⁾	Haver 38 lb. white clipped	18,— ¹⁾	18,— ¹⁾
Rogge No. 2 Western ..	nom.	nom.	Lijnkoeken. Nd. Amer. van La Plata-zaad ..	168 ¹⁾	168 ¹⁾
Maïs La Plata	265 ¹⁾	265 ¹⁾	Lijnzaad La Plata	540,—	540,—
Gerst 46 lb. feeding....	370 ¹⁾	370 ¹⁾			

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	2-9 Sept. 1916	Sedert 1 Jan. '16	2-9 Sept. 1916	Sedert 1 Jan. '16
Tarwe	41.086	1140.274	—	18.793
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	29.776	622.352	—	—
Rogge	—	17.139	525	525
Boekweit	—	9.762	—	500
Maïs	19.392	338.728	24.380	131.368
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	6.273	62.768	—	—
Gerst	7.320	79.588	—	9.929
Haver	—	29.106	—	4.218
Lijnzaad	2.550	81.762	4.980	39.000
Lijnkoeken	590	111.099	—	5.735
Tarwemeel	—	17.540	—	—
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	—	1.261	—	—

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. De toestand van den ruw-ijzerhandel is nog steeds zeer ingewikkeld. De opeenhooping van orders voor munitiedoelinden is eerder geneigd dringender te worden dan dat er eenige verlichting valt waar te nemen.

Er wordt een kleine exporthandel gedreven, doch zoowel de hoeveelheid als de bestemming is zeer nauwkeurig omschreven. Ook worden er maatregelen genomen om meer hoogovens in werking te stellen voor haematiet-ijzer, doch met het oog op de arbeiders-kwestie is het moeilijk te zeggen, wanneer zij in gebruik zullen genomen worden.

Duitschland. De algemeene toestand van de markt heeft geen verandering ondergaan. De vraag naar oorlogsmateriaal neemt gestadig toe en met de orders, die reeds geboekt zijn, is het den fabrieken geheel onmogelijk, verdere bestellingen voor particuliere rekening aan te nemen.

De tusschenhandel is geheel tot stilstand gekomen en de weinige contracten, die nog afgesloten worden, moeten uitgevoerd worden van de beschikbare voorraden.

Er is geen schaarschte aan ruw materiaal, doch het gebrek aan werklieden belemmert de verhooging der productie van ruw-ijzer, terwijl de staalproductie tevens nog niet beschouwd wordt, haar hoogtepunt te hebben bereikt.

Amerika. Tengevolge van de heerschende hitte en de buitengewone droogte is het den fabrieken niet mogelijk geweest, voordeel te trekken uit het vermeerderde aantal hoogovens, dat in werking is gesteld.

De productie gedurende Augustus (3.204.000 ton) toont dientengevolge een kleinen teruggang vergeleken bij die der vorige maand (3.227.000 ton).

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clv. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
8 Sept. 1916..	nom.	110.10/-	170.-/-	30.5/-	50.-/-
1 „ 1916..	nom.	110.-/-	170.5/-	31.-/-	49.-/-
10 Sept. 1915..	64/8	67.10/-	153.5/-	23.12/6	74.-/-
11 Sept. 1914..	51/-	56.10/-	137.-/-	—	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

Ter beurzen van Londen was de stemming in de afgelopen week niet bijzonder levendig en de zaken waren zeer beperkt. Niettegenstaande een afname in de vraag aan de depôts waren de handelaars toch bereid brandstoffen, van welke soort ook, te koop.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“.)

Londen, dato 1 September 1916.

Terpentijn. Amerikaansche terpentijn is duurder.

Amerikaansch loco..... 42 s. 9 d.

September/December 43 s. 6 d.

Januari/April 44 s. 9 d.

Smeeroliën. Niets belangrijks te vermelden. Prijzen zijn onveranderd.

American red vanaf £ 21

American pale „ £ 21

American dark cylinder „ £ 15

American filtered cylinder .. „ £ 17. 12 s. 6 d.

Stookolie en vethoudende oliën. Niet officieel genoteerd.

Benzine. De markt is vast zonder prijsverandering.

No. 3 2 s. 8 d. } per gallon.

No. 2 2 s. 9 d. }

No. 1 2 s. 10 d. }

Alle merken in Ierland en Schotland 1 d. per gallon meer.

Paraffine. De nominale noteeringen zijn de volgende:

140° Smeltpunt 6 d. }

130—132° „ 5 1/4 d. }

125—128° „ 4 7/8 d. }

118—120° „ 4 1/2 d. }

Petroleum. Amerikaansche geraffineerde zeer gevraagd tegen vorige noteeringen.

Water White 1 s. 2 1/2 d.

Standard White 1 s. 1 1/2 d.

2e destillaat 1 s. 1 d.

Liverpool, 31 Augustus 1916.

Amerikaansche gaat tegen 11 d. tot 1 s. per gallon.

Geen Russische olie aan de markt.

Rusland. Bakou, 31 Augustus 1916.

De markt voor ruwe olie blijft vast en de notering staat thans op 45 kopeken per pud.

Amerika. New York, 31 Augustus 1916.

Geraffineerd in kisten 11,50 c.
Standard White in vaten 8,95 c. } per gallon.
Crédit Balances 2,60 c.
Pennsylvanian Crude \$ 2,60 per vat.

Philadelphia, 31 Augustus 1916.

Standard White 8,95 c. per gallon.

Roemenië. Bucarest, 31 Augustus 1916.

Er gaat op de markten veel om. Ruwe Bustenari is 76 francs per ton genoteerd.

KATOEN.

NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.

(Middling Uplands.)

	8 Sept. '16	1 Sept. '16	25 Aug. '16	8 Sept. '15	8 Sept. '14
New York	15,25 c	16,30 c	15,85 c	10,00 c	10,45 c
Liverpool	9,38 d	9,90 d	9,42 d	5,89 d	6,00 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 8 Sept. '16	Overeenkomstige perioden	
		1915-'16	1914-'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	329	140	84
„ Atlant. Havens	217	129	38
Uitvoer naar Gr. Britannië	220	60	8
„ „ 't Vasteland.	243	125	17
„ „ Japan etc...	33	27	—

Voorraden in duizendtallen	8 Sept. '16	8 Sept. '15	8 Sept. '14
Amerik. havens.....	509	716	248
Binnenland.....	316	448	135
New York	69	214	85
New Orleans	107	125	49
Liverpool	621	1154	867

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester dd. 30 Augustus 1916.

De prijs van middling Amerikaansche katoen te Liverpool heeft nog geen 10 pence bereikt, zooals van verschillende zijden geprofeteerd werd, doch is toch weer belangrijk gestegen, en wel tot 9,84 d. Fluctuaties, zoowel hier als in New York, zijn zeer hevige. De oogstberichten blijven slecht en hoewel deze berichten in vele gevallen overdreven worden, schijnt men toch wel te mogen aannemen, dat de oogst er slechter voorstaat dan oorspronkelijk verwacht werd en dat de opbrengst ook veel kleiner zal worden. Enkele autoriteiten voorspellen zelfs, dat de voorziening voor het a.s. seizoen kleiner zal zijn dan het werkelijke verbruik over het afgelopen jaar en dat daardoor de prijzen nog verder zullen stijgen. Totdat meer bekend wordt, zal de markt ook wel zenuwachtig blijven en zijn groote fluctuaties dus waarschijnlijk. Men ziet dan ook met verlangen uit naar het bureau-rapport van 1 September a.s. en men moet zeker hopen, dat dit nog zal meevallen. Intusschen zijn de aankomsten zoowel in de Amerikaansche havens als in het binnenland thans meer dan dubbel zoo groot als verleden jaar. Egyptische katoen is ook weer duurder, voornamelijk in verband met de stijging van Amerikaansche katoen. Alexandrië is voor de volgende drie weken gesloten, omdat er toch niets aan te bieden is en men anders bij de tegenwoordig gevaarlijk hooge prijzen voor financiële moeilijkheden vreest. Zoodra weer nieuwe aanvoeren binnenkomen, zal de markt daar wel meer normaal worden.

Amerikaansche garens worden tegen de tegenwoordige prijzen, die 1/2 penny hooger zijn dan een week geleden, slechts weinig verkocht en voor spinners is het maar goed, dat door de vacantiweek in Oldham de meeste spinnerijen gesloten zijn. Er worden zeer weinig zaken gedaan en over het algemeen blijft men maar eens afwachten. Enkele fabrikanten, die nog oude goedkoop contracten hebben, koopen wel kleine partijtjes bij, maar over het algemeen is de afname toch niet groot. Egyptische garens zijn zeer kalm en de prijzen ongeveer 1 penny hooger.

Tengevolge van de groote stijging in katoen- en garenprijzen is de vraag van Engelsch-Indië naar manufacturen ook nogal levendig geweest, maar koopers kunnen tot nu toe de nieuwe vraagprijzen niet betalen, zoodat nog niet veel

zaken tot stand zijn gekomen. China koopt kleine partijtjes fancy-goederen, maar over het algemeen wordt er weinig gedaan en blijven de meeste koopers eerst den verderen loop der markt afwachten.

WOL.

De veilingen te Londen zijn den 5den dezer met groote levendigheid aangevangen. Voor merinos zijn de prijzen dezelfde als bij de vorige veiling, alleen „Cap super” vertoonen een prijsverhoging van 5%. Ook voor „medium” en „coarse crossbreds” werden thans 5% hogere prijzen besteed.

Te Bradford is het wat levendiger geworden dan de laatste weken het geval was; de markt is iets vaster, vooral voor crossbreds.

De nieuwe La Plata campagne belooft een zeer goed product te zullen opleveren en men schat een 10% hogere opbrengst dan in het afgelopen seizoen.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
7 September 1916....	53	39	32 1/2	27 1/2	25
31 Augustus 1916....	53	39	32 1/2	27 1/2	25
7 September 1915....	39 1/2	32 1/2	28 1/2	25 1/2	23 1/2

SUIKER.

Ook gedurende de afgelopen week was onze Bietsuikemarkt flauw gestemd en door geregeld aanbod van contramine en realisaties per October, terwijl ook fabrikanten zich verkoopsgezind toonden, daalden de prijzen voor Oct./Dec.-levering met ongeveer 7/8. De notering voor dezen termijn is thans f.25 13/16 met koopers niet boven f.25 1/4. De officieele voorraden in Nederland bedroegen op 15 Augustus 6.083 tons tegen 24.265 tons en 27.424 tons in de twee voorgaande jaren.

F. O. Licht verwacht thans voor Duitschland een bijna gemiddelden oogst; toch zal nog veel afhangen van het weder gedurende September en October.

Java rapporteert een kalme markt met ietwat lagere noteringen. Superieur uit den oogst 1916, die onlangs tot f.14 1/8 afgedaan werd, is teruggelopen tot f.14 1/4, waartoe enkele transacties plaats hadden. De voorraden, die in de Java-havens voor afscheep gereed liggen, zijn groot. In suikers uit den volgende oogst kwamen in den laatsten tijd geen nieuwe afdoeningen tot stand.

Wij bezitten thans de maalresultaten van 103 fabrieken per Sept., waarvan het rendement in doorsnee 18 1/4% meer suiker aantoonde dan verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

In Amerika kon de notering voor spot-centrifugals na een tijdelijken achteruitgang van 5,02 c. naar 4,89 c. weder op 5,02 c. en daarna op 5,14 c. gebracht worden, waarop de markt prijshoudend bleef. De ontvangsten der week bedroegen 35.000 tons, de versmeltingen 33.000 tons en de voorraad 260.000 tons, tegen voorraden van 282.000 tons en 318.000 tons in de beide voorgaande jaren.

De vooruitzichten voor den aanstaanden Cuba-oogst blijven gunstig.

De Cuba-statistiek is als volgt:

Ontvangsten der week	1916	1915	1914
eindigende 3 Sept.	7.000	11.415	8.000 tons
Totale ontvangst sedert			
1 December	2.961.843	2.488.284	2.537.528 „
Totale export sedert			
1 December.....	2.468.000	2.015.240	2.218.000 „
Exportnaar U.K. 1/1-8/8	473.098	275.438	209.319 „
Exp. n. Frankr. 1/1-8/8	118.629	5.895	32.988 „
Totale voorraad op 4/9	362.000	364.200	206.000 „
Werkende fabrieken . . .	3	3	2
Export geraff. uit Ver.			
Staten	449.367*	211.016	8.419 „

* Waarvan 170.000 tons naar U. K. en 119.000 tons naar Frankrijk gingen.

- NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct./Dec.	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
8 Sept. 1916....	f 26 1/4	47 1/2	22/-	28/6	5,14
1 „ 1916....	„ 26 2 1/2	47 1/2	22/-	28/6	4,89
8 Sept. 1915....	„ 19 7/8	31/-	20/3	—	4,77
8 Sept. 1914....	„ 13 9/16	33/6	—	—	6,02
21 Juli 1914....	„ 11 13/32	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

Deze week toont weder een herhaling van zoovele voorafgaande weken. Zoodra de prijzen eenigszins rijzen wordt de vraag van verbruikers minder, met het resultaat, dat de prijzen weder op het oorspronkelijk niveau komen.

Voor de verdere termijnen is de belangstelling gering. Verbruikers voelen onder de tegenwoordige onzekere omstandigheden weinig neiging tot koopen, bovendien is de steeds grooter wordende productie daarbij een factor te hunnen gunste.

Para-soorten onveranderd.

Slotnoteeringen luiden:

Prima Hevea Crepe loco Sept. 2/3	einde vorige week 2/2 ³ / ₄
" " " Oct./Dec. 2/3 ³ / ₄	" " " 2/4 ¹ / ₄
" " " Jan./Juni 2/4 ¹ / ₄	" " " 2/4 ¹ / ₂
Smoked Sheets 1/4 d. minder	" " " 1/4 d. mind.
Hard cure fine Para 3/2	" " " 3/2

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

In N. O. T. koffies blijft de handel traag; voor consumptie blijft kooplust bestaan en kan de prijs van Santoskoffie zich op 45 handhaven. Het aanbod van Javakoffie is zeer klein.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
9 Sept. 1916	352.000	6750	2.247.000	6900	12 ¹⁵ / ₃₂
2 " 1916	290.000	6525	2.003.000	6900	12 ⁵ / ₈
9 Sept. 1915	404.000	4900	2.084.000	5650	12 ¹ / ₄
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
9 Sept. 1916 ..	80.000	499.000	299.000	2.990.000
9 Sept. 1915 ..	93.000	687.000	265.000	3.330.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 Augustus, in duizenden balen.

	1916	1915	1914	1913	1912
Voorraad in Europa ..	3.535	4.145	7.139	6.005	6.007
Stoomend					
{ Brazilië ..	612	634	91	852	385
{ Oost-Indië.	?	55	40	40	37
{ Ver. Staten	—	18	4	4	5
	4.147	4.852	7.274	6.901	6.434
Voorraad Ver. Staten	1.793	1.546	1.354	1.477	2.308
Stoomend					
{ Brazilië ..	534	936	287	411	222
{ Oost-Indië.	?	7	6	35	13
Ver. Staten	6.474	7.341	8.921	8.824	8.977
Voorraad in Rio	273	321	301	366	280
" " Santos .	1.978	1.844	1.221	2.246	2.150
" " Bahia ..	32	20	39	48	31
Totaal	8.757	9.526	10.482	11.484	11.438
Op 31 Juli	7.907	8.502	11.466	10.482	11.035
Op 1 Juli	7.091	7.538	11.289	10.275	10.965

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine is zeer vast. „Armour extra” werd tot f 91,— franco wal Rotterdam afgedaan; voor „Harrison” werd eenzelfde bod geweigerd met tegenofferte ad f 94,—. Ook „Armour extra” wordt verder ad f 94,— op aflading geoffreerd; en „Hammond extra” ad f 92¹/₂.

Voor goede 3e soorten wordt f 86,— tot f 88,— op aflading verlangd.

Oleo-Stearine. Hierin zijn geen offerten aan de markt. Men wil biedingen van f 74,—/73,— probeeren.

Premier-Jus. Noord-Amerikaansche „Extra's” worden ad f 90,— aangeboden. In Zuid-Amerikaansche Jus zijn 1e kwaliteiten op September-aflading ad f 76,— en 2e ad f 74,— verkocht.

Mutton-Premier Jus op September-aflading ad f 71,— gedaan.

Neutrallard. Hiervoor wordt niet minder dan f 103¹/₂ gevraagd, op aflading van Noord-Amerika.

Katoenzaad-olie. Amerika is hiermede zeer vast. Er was slechts een offerte van Butteroil „Jersey” November/December-aflading ad \$12,— per cwt. f.o.b. New York, wat ca. f 70,— per 100 K.G. franco wal Rotterdam wordt. Dit is f 11,— hooger dan vorige offerten, hetgeen de koopers van de markt terughoudt.

Neutraal Cocosvet onveranderd f 76,— voor prompte levering genoteerd.

Talk. J.l. Woensdag werd er te Londen bij wijze van proef wederom een talkveiling gehouden, doch van de aangeboden 625 vaten werden slechts 46 vaten geruimd tot gemiddeld 1/6 per cwt. lagere prijzen.

Op c.i.f. conditiën werden geen zaken gedaan, daar er geen koopers aan de markt zijn.

De verschepingen van Australië voor de maand Augustus bedroegen 5.200 tons tegen 3.500 tons in dezelfde maand van het vorige jaar. De opgeslagen voorraad te Londen is gedurende Augustus met 333 vaten verminderd en de brutowicht wordt geschat op 5.123 tons.

De volgende cijfers staan nog ten dienste:

	1916	1915	1914
Voorraad te Londen 31 Augustus	13.187	29.058	13.740
Aangekomen te Londen in Augustus	4.259	9.068	9.823
Afgeleverd te Londen in Augustus	4.592	10.806	6.725

Naar alle waarschijnlijkheid zal in den loop dezer week door de nieuwbenoemde Glycerine-commissie worden bekend gemaakt, op welke voorwaarden Engeland geneigd is, enkele oliën en vetten voor de zeep-industrie te leveren.

Palmolie lusteloos met nominale noteeringen tengevolge van absolute afwezigheid van zaken. Aangekomen te Liverpool, doch nog niet gelost, 150 vaten.

Katoenolie te Hull zeer vast met aanzienlijk verhoogde prijzen. Londen kalm zonder afdoeningen. New York voor spoedige levering hooger, terwijl termijn lager werd afgegeven.

Lijnolie aanvankelijk lager om j.l. Vrijdag te Amsterdam iets hooger te sluiten, met wat meer animo voor October.

Raapolie weinig verandering in prijzen; de markt is stil.

COPRA.

De markt was deze week vaster gestemd; van Java en Macassar f.m.s. werd een en ander gedaan tot resp. f 38,— en f 37³/₄. Molukken telquel tot f 34³/₈ gedaan.

Ceylon cif. Londen £31.15.— en cif. Marseille £36.10.— Koopers.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

9 September 1916	f 38	} N. O. T. condities.
2 September 1916	„ 38 ¹ / ₈	
9 September 1915	„ 28 ³ / ₄	
9 September 1914	„ 32 ¹ / ₂	
20-25 Juli 1914	„ 28 ³ / ₄	

VERKEERSWEZEN.**BEVRACHTINGEN.**

9 Sept. 1916. Van Noord-Amerika vonden, niettegenstaande de spoorwegstaking vermedel werd, slechts weinig bevrachtingen plaats. Van Zuid-Amerika was eveneens weinig vraag. Engelsch-Indië bleef vast; een aantal gerekwireerde booten werd door de Britsche Admiraliteit vrijgegeven om tarwe te laden. Voor erts van de Middellandsche Zee en de Golf van Biscaye was veel vraag.

Voor kolen was het aanbod van scheepsruimte voor de beschikbare ladingen eenigszins ruimer, hetgeen veroorzaakt werd door beperking bij de afgifte van uitvoervergunningen naar neutrale landen. De vrachten ondergingen echter geen noemenswaardige verandering.

In het overzicht van verleden week over bevrachtingen naar Nederland zijn enkele woorden weggevallen. De betreffende zinnen moeten als volgt gelezen worden: „De regering legt thans beslag op alle booten boven 2000 ton voor graan en veevoeder en betaalt daarvoor zeer verlaagde vrachten. Deze zijn in verhouding zeer belangrijk beneden de vrachten, welke door de oorlogvoerende betaald worden.”

De Regeering blijft beslag leggen op alle voor graan in aanmerking komende schepen. Een uitzondering werd gemaakt voor een Nederlandsch schip, hetwelk toestemming tot uitvaren verkreeg om in Zuid-Amerika lijnzaad te halen; het bedong een vracht van f 115,— per ton. Van Noord-Amerika werden eenige neutrale booten voor stukgoederen afgesloten op basis van ca. f 90,— per ton d.w.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
4/9 Sept. 1916	—	—	f 15	12/9	f 107½	150/-
28 A./2 Sept. 1916	—	—	„ 15	11/9	„ 105	152/3
6/11 Sept. 1915	—	—	„ 5.70	8/9	„ 43½	62/6
7/12 Sept. 1914	—	12/-	—	2/3	—	13/8
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oonst. Engeland (mijn- stutten)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
4/9 September 1916 ..	—	—	—	500/-
28 Aug./2 Sept. 1916 ..	—	—	—	—
6/11 September 1915 ..	—	—	f 115,—	250/- ¹)
7/12 September 1914 ..	—	—	—	90/-
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
4/9 Sept. 1916	34/-	63/3	—	—	f 6,50	—
28 A./2 Sept. '16	34/-	62/10	60/-	37/6	„ 6,50	—
6/11 Sept. 1915	fr 26,—	29/6	30/6	27/6	„ 6,—	—
7/12 Sept. 1914	„ 5,50	6/8	8/-	14/6	—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

¹) Per zeilschip.

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Peti Middles- bro'
4/9 September 1916 ..	18/6	19/6	—	—
28 Aug./2 Sept. 1916 ..	18/6	19/-	—	—
6/11 September 1915 ..	12/3	13/-	—	—
7/12 September 1914 ..	4/7½	5/3	6/-	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4½	5/9	8/6

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burmah West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
4/9 September 1916 ..	130/6	158/9	—	140/- ¹)
28 Aug./2 Sept. 1916 ..	130/-	—	—	—
6/11 September 1915 ..	51/-	—	—	75/-
7/12 September 1914 ..	20/6	—	—	—
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

RIJNVRACTEN.

De aanvoer was in de afgelopen week aanmerkelijk geringer. Intusschen zijn nog weinig schepen weer disponibel gekomen, zoodat lichterruimte nog schaarsch is en betere vrachten betaald moesten worden.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Mussale goed. Boven- rijn	Waterstand
	½ lostijd	½ lostijd		
4-9 Sept. 1916 ..	—	—	—	gunstig
28 Aug./2 Sept. 1916 ..	—	—	—	gunstig
6-11 Sept. 1915 ..	0,25	0,35	—	gunstig
7-12 Sept. 1914 ..	—	—	—	gunstig
20-24 Juli 1914 ..	0,60	0,70	1,05	gunstig

ADVERTENTIËN

J. & J. M. VOORHOEVE

Makelaars in Assurantiën

Anno 1836

ROTTERDAM

WEISE & Co. ROTTERDAM
AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

Hollandse Bank voor Zuid-Amerika

AMSTERDAM

(Banco Holandés de
la América del Sud)

BUENOS-AIRES

GESTORT KAPITAAL f 8.000.000,—

AAN- EN VERKOOP VAN WISSELS OP ARGENTINIË

VERZILVERING VAN PESO-COUPONS EN ARG. B. B.

TELEGRAFISCHE UITBETALINGEN. — REMBOURS-CREDIETEN

INLICHTINGEN VOOR IM- EN EXPORT

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN

VAN DE UTRECHTSCHER

FIJNE TAFELMOSTERD

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Acc. Verg.)

LEUVEHAVEN 14

ROTTERDAM.

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM

BATAVIA - SOERABAYA

BESCHIKBAAR

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieuren
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN

Telegram-Adres: „VANUDEN”

MAANDSTAAT OP 31 AUGUSTUS 1916
VAN
DE WISSEL- EN EFFECTENBANK
TE ROTTERDAM.

Aandeelhouders voor 90 % deelneming 2e Serie	f 1.350.000,—	Kapitaal	f 2.500.000,—
Kas, Wissels en Coupons	„ 7.395.424,15	Vennootsch. Deposito in Effecten ..	„ 1.350.000,—
Eigen Fondsen	„ 135.965,14	Als waarborg voor 90 % v/ Aandeelhouders 2e Serie ..	f 774.775,—
Effecten van Aandeelhouders	„ 774.775,—	Vennootsch. Deposito in Geld	„ 575.225,—
Deelneming in Syndicaten	„ 86.357,46	Reserverekening	„ 378.871,55
Prolongatiën en beleeningen gegeven ..	„ 1.115.500,—	Reserve voor te verstrekken Pensioenen en Ziekengelden ..	„ 92.581,17
Saldo's Bankiers	„ 3.942.624,35	Fonds voor Pensioenen en Ziekengelden ..	„ 26.249,—
id. voor geaccepteerd	„ 485.979,73	Debitorekening	„ 6.435.325,96
Voorschotten op Onderpand of Borgtocht id. op Consignaties	„ 2.447.107,56	Saldo's Bankiers	„ 167.207,41
Debiteuren in Rekening-Courant	„ 1.570.869,13 1/2	Prolongatiën en beleeningen genomen ..	„ —,—
Gebouwen en Safe-Deposit	„ 442.212,99	Traits geaccepteerd	„ 515.255,11
Deelneming in het Zieken- en Pensioen-fonds Twentsche Bankvereniging c.s. ..	„ 118.830,17	Crediteuren in Rekening-Courant	„ 8.427.375,37 1/2
	f 19.892.865,57 1/2		f 19.892.865,57 1/2

DE TWENTSCHE BANKVEREENIGING

B. W. BLIJDENSTEIN & Co.

AMSTERDAM, LONDEN, ENSCHEDE, ALMELO.

MAANDSTAAT VAN DE KANTOREN AMSTERDAM.

DEBET.	31 Augustus 1916		31 Augustus 1915	
	f		f	
Kapitaal en Reserven te Londen	f 5.906.250,—		f 6.617.187,50	
Fondsen voor rekening onzer Twentsche Kantoren gedeponoord te Londen	„ 925.000,—		„ 1.150.000,—	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponoord te Rotterdam	„ 549.900,—		„ 354.600,—	
Aandeelen de Wissel- en Effectenbank f 999.000,— (1915 f 519.000,—) waarop in Geld gestort	„ 567.000,—		„ 274.200,—	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponoord te Amsterdam ..		f 7.948.150,—		f 8.395.987,50
Kassa, Wissels en Coupons		„ 25.821.450,—		„ 24.757.650,—
Nederl. Staatsleeningen, Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 24.933.171,27 1/2		„ 16.050.121,15
Saldo's bij Bankiers		„ 26.549.006,34		„ 11.742.708,92
Prolongatiën gegeven		„ 9.203.736,32 1/2		„ 6.159.425,47
Syndicaten en Eigen Fondsen		„ 3.857.935,—		„ 8.607.710,—
Credietvereniging	f 20.616.727,79	„ 2.210.595,38	f 20.057.252,78	„ 2.062.788,85 1/2
af: loopende promessen	„ 1.200.000,—		„ 3.560.000,—	
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rekeningen-Courant		„ 19.416.727,79		„ 16.497.252,78
Voorschotten op Consignatiën		„ 8.074.934,45 1/2		„ 13.144.729,12 1/2
Gebouwen en Safe Deposit		„ 1.585.718,30		„ 1.540.710,50
		„ 950.446,19		„ 986.103,09
Totaal		f 130.551.871,05 1/2		f 109.945.187,39
CREDIT.				
Kapitaal	f 12.272.000,—		f 12.033.500,—	
„ Credietvereniging	„ 2.301.172,50		„ 2.165.452,50	
Reserven	„ 4.686.143,25		„ 4.540.773,—	
„ Credietvereniging	„ 2.338.456,76		„ 2.161.439,34	
Zieken- en Pensioenfondsen		f 21.597.772,51		f 20.901.164,84
Fondsen in Leen-Depôt		„ 182.935,85		„ 157.360,75
Deposito's		„ 25.032.150,—		„ 23.773.050,—
„ op prolongatie		„ 14.715.751,75 1/2		„ 12.987.793,03 1/2
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen		„ 7.100.700,—		„ 2.170.200,—
Saldo's Rekeningen-Courant		„ 737.275,93 1/2		„ 328.489,20 1/2
„ „ „ Credietverg		„ 39.460.903,81		„ 30.098.506,40 1/2
Saldo Rekeningen met de Bijkantoren ..		„ 6.173.026,37		„ 3.349.938,85
Te betalen Wissels		„ 4.073.562,08 1/2		„ 2.320.294,35
Diverse Rekeningen		„ 9.955.631,44		„ 12.543.118,09
		„ 1.522.161,30		„ 1.315.271,86 1/2
Totaal		f 130.551.871,05 1/2		f 109.945.187,39